

LIST S PODOBAMI
ZA
SLOVENSKO MLADINO

LETO XIX.

UREDIL
ENGELBERT GANGL

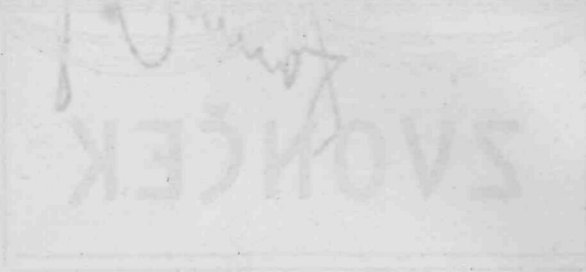
1918

V LJUBLJANI

LAST IN ZALOŽBA „ZAVEZE JUGOSLOVANSKEGA UČITELJSTVA“
NATISNILA „UČITELJSKA TISKARNA“

VII B f
35986

LIST S PODOBAMI
SLOVEKSKO MLADINO

Pridržujejo se vse pravice do spisov, priobčenih v „Zvončku“.

VII B f
35986

UNIVERZA V LJUBLJANI

UNIVERZA V LJUBLJANI
KULIŽNICA

KAZALO.

Pesmi.

	Stran
Davorinček. <i>E. Gangl</i>	1
Zima, zima, vrba osamela . . . <i>Fr. Žgur</i>	2
Nočni potnik. <i>Fr. Rojec</i>	2
Dan in noč. <i>Fr. Žgur</i>	2
Mladost. <i>Nedin Sterad</i>	5
Pogum! <i>Nedin Sterad</i>	5
Janček beli. <i>Vinko Klanšek</i>	8
V samotni uri. <i>Vinko Klanšek</i>	13
Zimska pesem na bojnem polju. <i>Vinko Klanšek</i>	16
Tiha zemlja se budi. <i>Simon Palček</i>	32
Mamin god. <i>Fr. Rojec</i>	32
Goriški mladini. <i>Podbreški</i>	39
Čez polje in log . . . <i>Leon Poljak</i>	42
V spominsko knjigo. <i>Nedin Sterad</i>	42
Minljivost. <i>Nedin Sterad</i>	42
Roži. <i>Fr. Rojec</i>	49
Ptička. <i>Fr. Žgur</i>	50
Žalost. <i>Fr. Žgur</i>	50
Kdo sem jaz? <i>Ivanka Kocijanova</i>	50
Pod križem. <i>Simon Palček</i>	52
Rasti, rasti, travica! <i>Fr. Žgur</i>	56
Cvetoči črešnji. <i>Fr. Rojec</i>	66
Ribiška sirota. <i>Josip Kralj</i>	73
Mlada pevka. <i>Leon Poljak</i>	86
Junačka dva . . . <i>Simon Palček</i>	90
Pesem slovenske mladine. <i>Leon Poljak</i>	91
Moja pomlad v gozdu. <i>Fr. Rojec</i>	91
Spomini. <i>Ivanka Kocijanova</i>	91
Siroti. <i>Janko Leban</i>	92

	Stran
Kruh. <i>E. Gangl</i>	97
Mladini. <i>Janko Leban</i>	98
Svojemu mecenu. <i>Janko Leban</i>	98
Straža ob Soči. <i>Janko Leban</i>	98
Svatba v dobravi. <i>Vinko Klanšek</i>	101
Moja pesem. <i>Fr. Rojec</i>	101
Mak. <i>Vinko Klanšek</i>	112
Večer. <i>Fr. Žgur</i>	114
Jutranji izprehod. <i>E. Gangl</i>	121
Ptičku. <i>Janko Leban</i>	122
Škrjanček. <i>Janko Leban</i>	122
Večerna molitev. <i>Janko Leban</i>	122
Mimici. <i>Fr. Rojec</i>	154
Leljina smrt. <i>Boleslav</i>	155
Na Leljinem grobu. <i>Boleslav</i>	155
Žabica. <i>Janko Leban</i>	156
Večer. <i>Boleslav</i>	157
Pod odejo. <i>Vinko Klanšek</i>	162
Jutranjemu solncu. <i>Minka Severjeva</i>	162
Zgodba mladega „Zvončkovega“ sotrudnika. <i>Fr. Rojec</i>	169
Poletno jutro. <i>E. Gangl</i>	176
Krt. <i>Fr. Rojec</i>	183
Cigani. <i>Fr. Žgur</i>	184
Pred nevihto. <i>Nedin Sterad</i>	193
Božja pot. <i>Boleslav</i>	197
Razjokal od veselja . . . <i>Ivan Stukelj</i>	200
Očetu za god. <i>Janko Leban</i>	200
Morju. <i>Boleslav</i>	208
Spotoma. <i>Boleslav</i>	208
Lovec. <i>Janko Leban</i>	217
Domotožje. <i>Minka Severjeva</i>	223
Lisica, lisjak. <i>Fr. Žgur</i>	224
Večerna slika. <i>E. Gangl</i>	224
Zvonček. <i>Ivanka Debevčeva-Kocijanova</i>	224
Mati in dete. <i>Fr. Rojec</i>	241
Skoz tuje mesto. <i>Fr. Rojec</i>	245
Pridni Joško. <i>Janko Leban</i>	248
V nočnem hladu. <i>Ivanka Debevčeva-Kocijanova</i>	248
Pismo. <i>Albert Š.</i>	248
Vojakove solze. <i>Fr. Rojec</i>	265
Bori. <i>Boleslav</i>	272
Jutro. <i>Boleslav</i>	272
Otroško vprašanje. <i>Vinko Klanšek</i>	280
Utopljenka. <i>Leon Poljak</i>	280

Pripovedni spisi.

	Stran
Laneni cvet. <i>Hinko Medič</i>	3
Navijanje cen. <i>F. H.</i>	6
Ob obletnici. <i>Antonija Germkova</i>	7
Kekec na hudi poti. <i>Josip Vandot</i> 17, 57, 81, 105, 137, 177, 201, 225, 249, 273	273
Bolan. <i>Hasan - Aginica</i>	36
Zadnji Ave! <i>Vinko Klanšek</i>	38
Junaška Milena. <i>Antonija Germkova</i>	51
Obisk starega očeta. <i>Janko Leban</i>	74
Rožančev Miljanček. <i>Nekdo</i>	76
Anica — mrličica. <i>Hinko Medič</i>	87
Čmrlj. <i>Cvetinimirski</i>	99
Drobni prijatelji. <i>Ivan Stukelj</i>	123
Ne muči živali! <i>Janko Leban</i>	127
Samogovor stoletnega hrasta. <i>Tone Kosem</i>	128
Nove pravljice o kralju Matjažu. <i>Ferdo pl. Kleinmayr</i>	129, 218
Toča. <i>Tone Kosem</i>	170
Ko smo se igrali . . . <i>J. E. Rubin</i>	173
Vojni „Očenaš“. <i>F. Palnak</i>	184
Bolni otrok. <i>Janko Leban</i>	185
Brez solnea. <i>Ivo Trošt</i>	194
Kragulj in vrane. <i>Cvetinimirski</i>	208
Moja Vltava. <i>Marica Bartolova</i>	209
Izgubljeni teliček. <i>Janko Leban</i>	242
„Ti, jaz vem pa za ptiče . . .“ <i>Tone Kosem</i>	244
Mimodražev Jurče. <i>Fran Košir</i>	247
Poljsko cvetje. <i>Hinko Medič</i>	257
Vihar. <i>Cvetinimirski</i>	260
Tri sestre. <i>Antonija Germkova</i>	266
Gosji pastir. <i>Tone Kosem</i>	270
Bratec in sestrica. <i>Mara Tavčarjeva</i>	281
Slavec in lišček. <i>Cvetinimirski</i>	283

Gledališka igra.

Spoštuj starost! <i>Fr. Rojec</i>	9, 54, 77, 103, 132
---	---------------------

Poučni spisi.

Naš upravnik. <i>L. Ogorek</i>	14
Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni. <i>Stric Tine</i>	33
Trpljenje mestnih otrok. <i>Marica Bartolova</i>	40
Slike iz živalstva. <i>Fr. Palnak</i>	67, 114, 158, 186, 211, 235
Majnik. <i>Milka P.</i>	112
Pemladanski in poletni nasveti mladini. <i>Anton Leban</i>	113
Skrb. <i>Anton Leban</i>	199

Pouk in zabava.

Stran

Besedna uganka. <i>Fr. Rojec</i>	43
Profesor — brivec. <i>Anton Leban</i>	44
Pes. <i>Anton Leban</i>	44
Milijon. <i>Božo Račić</i>	44
Kotiček gospoda Doropoljskega 45, 71, 95, 119, 166, 191, 215, 239, 263, 286	
V devetnajsto leto	48
Mladi risar. <i>V. Sič</i>	69, 284
Besedna uganka. <i>L. O.</i>	69
Rešitve in rešilci	69, 93, 117, 163, 189, 213, 237, 261, 284
Ivan Gutenberg	70
Turška kuhinja	70
Drobtine. <i>Modest</i>	70, 94, 165, 190, 214, 238, 262, 285
Rebus. <i>Silvester Alka</i>	93
† Stjepan Basariček	94
Kako se vedejo konji na bojišču	94
Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani	94
Poltretje leto mutast	94
Rjavi brošč	94
Kaj izdelujejo danes iz papirja	94
Zastavice v podobah. <i>Fr. Rojec</i>	117, 163, 237, 261
Sladkor. <i>A. L.</i>	117
Označba barv. <i>Fr. Rojec</i>	164
Državne in deželne barve	164
Vojaški novinci (rekruti) analfabeti. <i>Anton Leban</i>	165
Slovenska šola v Mariboru	165
Kozarec vode 50 vin. in 100 kron	165
Plen v Italiji	165
Most preko Sueškega prekopa	165
Papir. <i>S. A.</i>	165
Najdaljša ulica na svetu	165
Gozdovi	165
Posetnica — uganka. <i>Silvester Posavski</i>	189
Krompir za vrtiljak. <i>S. U.</i>	190
Slovensko narodno gledališče v Ljubljani	190
Vino in pivo. <i>A. L.</i>	190
Sultan Mehmed V.	190
Šaljiva naloga. <i>Ivan Stukelj</i>	213
Povest brez besed v štirih poglavjih	214
Ivanka Debevčeva-Kocijanova	238
V spominsko knjigo. <i>Josip Kralj</i>	262
Hišni ključ	262
Tepež	262
Nekaj tujih pregovorov	262

Mlade kuharice	262
Koliko vode popijejo konji in govedo?	262
Zdravilo proti španski mrzlici	262
Ako te piči čebela	262
Podgane v Ameriki	262
V Jugoslaviji!	285
Krava. <i>B-k</i>	285
Učni zavod za slepe vojake	285
Drage gosli	285
Ob sklepu devetnajstega letnika	288

Podobe.

Laneni cvet	4
Antonija Germkova	8
Luka Jelenc	15
Pogled na Krivi plaz	22
Cvekov Stanko	31
Čudne živali iz pradavnih in današnjih dni	33, 34, 35
Radovedna bratca	39
Pod križem	53
Učiteljska tiskarna	60
Egon Jezeršek	66
Tiger	68
Rožančev Miljanček	77
Vojka	86
Junačka dva	90
Karel Wider	92
Buči, morje Adrijansko!	102
Jerica in divji lovec v čolnu	108
Turn na Artu pri Krškem	111
Iz pragozda	115
V nedeljo popoldne	126
Škof A. B. Jeglič	136
Kekec gre past divje koze	144
Lelja	155
Lenivec	161
Iz južnih krajev	172
Poletno jutro	176
Zeleni gaj Vile Škrlatice	180
Tinček	186
Gozdne dobrote	188
Nedeljski počitek na vasi	198
Večno snežišče	204
Dobri prijatelji	210

	Stran
Rado Svetè	223
Jerica	229
Rajčice	236
Poslednja pot	246
Tinka	253
Zadnje poročilo	259
Solnèni zahod ob morju	269
Pogled na Kekčev rojstni kraj	277
Boris in Milena	281

Štev. 1. in 2.

V Ljubljani, 1. prosinca 1918.

Leto XIX.

Davorinček. ~~~~~

Mati je trepetala strahu,
v srcu njenem ni bilo miru,
od očeta pisanja ni bilo —
kaj li se mu je pripetilo?

Bil je tudi oče pozvan,
da ostavi domači stan;
pa mu strogo oditi velijo,
koder topovi grmijo, kosijo.

Davorinček, edinec njegov,
stiska se pod rodni krov,
k materi plašno dviga poglede,
toda iz srčeca ni besede.

Strašne slutnje nema bolest
pade na njiju kot težka pest . . .
Pa je pismo vendar dospelo,
črn je rob in pečat imelo.

Da bi nikoli ne bilo ga —
pisma — glasnika vsega zla:
»Tudi on, junak, je omahnil,
pod sovražnim mečem izdahnil!«

Materi v duši bol zabesni,
solza lečnica ne more v oči,
srce zastoče v obupni sili:
»Kristus na križu, ti se usmili!«

Vrhu gore — božji hram,
Davorinček tja stopa sam,
križani Bog na zlatem oltarji,
cerkvica vsa v večerni zarji . . .

Vanjo se deček potopi
in pred Križanim postoji
in poklekne, nanj pogleda,
milo pravi nedolžna beseda:

»Mamica moja, čuj, prosi te,
milost naj tvoja se nanjo ozre,
saj ti je znano, kaj so storili:
našega so očeta ubili!

Nikdar nikomur ni storil zla.
Ali zato so nam vzeli ga?
Materi vrni ga in meni,
rani utehe daj razboljeni!«

Žar večerni je v cerkev lil,
v krono se zlato ob križu vil,
k njemu je deček dvignil ročice,
solza močila je blede lice.

Pa je Kristusu tisti čas
bolj še nagnil se tožni obraz,
izpod trepalnic mu rosa privrela,
tiha je žalost hram božji objela . . .

E. Gangl.

Zima, zima, vrba osamela . . .

Zima, zima, vrba osamela,
duša — v duši misel nevesela!
Pómlad pa v vejevje vrbe skrito
piščal vrže — pesem čudovito . . .

Razživi naj se in naj nasluša,
naj moči k poletu dvigne duša!
Posestrima pómlad, vsega me okleni,
pesem solnca, ptičk in cvetk daj meni!

Fran Žgur.

Nočni potnik.

Svetle zvezdice migljajo
nad temotno mi zemljó,
misli gorke trepetajo
tjakaj k njim skoz noč hladnó.

Oj, ve lučce mi nebeške,
nedosežne večni čas,
kolikrat že vam človeške
tožil sem nadloge jaz!

Ve pa hladne ste ostale,
zdelo se mi je vsekdar,
kakor da bi se smejale:
„Kaj nam tvoja beda mar!“

Vendar spet se k vam oziram,
potujoč na južno stran,
znojno čelo si otiram
ter vas vprašam: „Kdaj bo dan?“

Zvezdice začno bledeti
in se skrivajo, rekoč:
„Zdaj pa solnce naj ti sveti
in ti v dušo lije moč!“

Fr. Rojec.

Dan in noč.

V vihri mu buče kolesa,
zlatokodro glavo stresa —
kralj prihaja — dan!
Bitja vsa bude se s šumom,
strele meče on s pogumom
čez nebeško plan . . .

Od lesov tam v sinji dalji,
glej, kraljica v temni halji
k nam prihaja — noč!
Kakor mati otročiče
hčerke — zvezde zlate kliče,
uspavanko nam pojoč . . .

Fran Žgur.

BESEDA SLADKA - DOMOVINA,
NE PRIDEŠ VEČ MI IZ SPOMINA!

Andrej Praprotnik.

HINKO MEDIČ:

Laneni cvet.

Pavlica je bila srčkan otrok: zlatolasa, rožnatih lic in bosonoga. Živela je v borni koči sredi cvetočega polja, polnega vonja in miline. Polje ji je bilo vse: družba, zabava in tolažba. Tam je bila doma. Pogovarjala se je s škrajncem, božala žitno klasje in poljubljala dehteče cvetice.

Njen oče je bil vedno na delu pri imovitih sosedih tam za gozdom, njena starejša sestra pa je kuhala doma, prala pri studencu, snažila hiše. Vsa teža družinske odgovornosti je slonela na njej, ona je bila gospođinja namesto matere, ki je ni bilo več na svetu.

Pavlica ni bila živahna, kakor so navadno otroci njene starosti. Njene oči so bile mehke, zamišljene, morda zavoljo tega, ker ni imela matere, dobre, skrbne mamice, kakor jo imajo drugi otroci, siromašni in bogati. Malokdaj je zaigral smeh na njenem zagorelem obrazu; njen korak je bil umerjen, počasen; njeno srce je iskalo le mirnih kotičkov sredi prostranega polja. Posebno pri srcu pa ji je bil prostorček koncem travnika, kjer ni nihče motil njene osamelosti, in kjer je rasla travica, mehka kakor baržun. Tam je posedavala ure in ure. Prinašala je tja svoje igrače, svoje knjige, svojo cunjasto punčko, ki jo je dobila v dar od svoje učiteljice.

Bilo je nekega jutra v pozni pomladi, ko je Pavlica zopet sedela v svojem kotičku na mehki ruši in listala po Abecedniku. Kar zagleda cvetko, čije popek se je bil moral razpočiti čez noč, zakaj prejšnjega dne je ni bila ugledala. Bila je cvetica z modro glavico, ki se ji je zdel kakor odsev jasnega poletnega neba. Pavlica se je je tako razveselila, da se ni čutila več same in zapuščene. V svoji glavici je mislila, da more biti cvetka to, kar brat ali celo mati. In iztegnila je roko, da bi jo potipala, pogladila. Ko se je je dotaknila, ji je zaigralo veselje v očeh.

Lahno se je nasmehnila. Cvetica je občutila dekličino radost, zazibala je svojo glavico in zašepetala:

»Dober dan, Pavlica! Prišla sem se semkaj roditi iz semena, ki ga je zanesel veter. Tvoj kotiček mi prav ugaja, tu je tak mir in tak vonj!«

»Kako se zoveš?« je vprašala začudena deklica in se sklonila k cvetici.

»Laneni cvet mi pravijo,« je odgovorila modra cvetica in razširila svoj venček.

Pavlici je bilo to ime všeč, podobno glasu drobnega ptička. Tako nežnega cveta pač ne more nihče zvati drugače. In vsako jutro in vsak večer je hitela deklica pozdravit svojega prijatelja. Tako toplo, tako miło mu je pripovedovala dan na dan o šoli, o svoji dobri sestrici, o trudnem očetu, o svojem hrepenenju, da bi imela mamico in zvečer poljub od nje, preden zaspi.

»Moli za svojo mamico, ki je tam gori v nebesih!« ji je odgovarjal laneni cvet, »in bodi pridna tudi brez nje!«

In Pavlica je molila, goreče je molila in bila je pridna, dobra in poslušna.

Ko se je nekega popoldneva vračala iz šole domov, je hotela spetoma zopet obiskati svojega znanca, a se je jako začudila, ko ga ni več dobila na tistem prostoru. Pekosili so travo po travniku, in kosa je obglavila vse bilke in tudi laneni cvet. Naložili so še svežo travo na voz in jo odpeljali bogve kam.

To je Pavlico jako užalostilo. Mučilo pa jo je posebno to, da jo je njen cvet zapustil samo kar tako, brez pozdrava, brez tople besede, ko je pač vedel, da je prihajala vsak dan k njemu. Odšel je in ni ga več! Čutila je v sebi bol, tako strašno, tako pekočo, kakor je v srcu vseh, kadar nas kdo ostavi, ko smo ga tako ljubili in se zanj bali. Oh, trda usoda! Uboga Pavlica! Kako je bila žalostna! Še njena dobra sestrice je ni mogla potolažiti.

Nekaj mesecev potem ji je podarila učiteljica — v plačilo za njejto marljivost in dober napredek v šoli — kos belega platna, rekoč:

»Pavlica, zdaj znaš tudi že šivati. Tu imaš to-le platno, ki je že zrezano po meri, da si v prostih urah sešiješ srajčko!«

Deklica je zardla veselja; dvignila je svoj cvetoči obrazek, svoje modre oči in rekla:

»Hvala, gospodična!«

Še tistega dne je sedla k delu. Ko je vbadala šivanke, jo vbadala in vlekla belo nit izpod nežnih prstkov, je čula mehak glas, ki ji je šepetal:

»Pavlica, ali se spominjaš? Ljubila si rožico, laneni cvet, ki je slučajno zrastel v tvojem kotičku tam blizu njive. Nekega dne mi je odsekala kosa glavico, in ljudje so me odnesli z onega srečnega kraja. Poslušaj me, zdaj ti moram to-le povedati: Tista lepa cvetka s svojo bilko ni umrla, kakor so umrle druge rastline, ni postala mrva, ampak pobrali so me in me odnesli k mojim tovarišicam. Posušili so nas na solncu, strli so nam stebelca, pobrali vlakna iz njih in so nas spredli v platno, ki ga gladiš zdaj s svojimi rokami, ki ga zdaj šivaš, da si narediš lepo srajčko, ki jo oblečeš, ko se boš praznično pripravljala. Jaz sem tista rastlinica z modro glavico, ki si jo imela tako rada. Jaz, ki ti zdaj govorim, sem nitka v tem gladkem platnu in čutim bodico tvoje šivanke, čutim tvoje prstke, ki me gubijo v lepo delo. Ali si vedno pridna, Pavlica?«

Da, Pavlica je znala biti marljiva, o lenobi ni hotela nikdar slišati. Čutila je v sebi glas, ki ji je veleval, da se vsak dan lahko nauči kaj lepega in koristnega za življenje. Četudi je bila hči ubogega kmeta, brez matere vodnice, čeravno je zrasla na samem sredi polja, vendar je njena duša, enaka vsem onim probujenih otrok, hlepela po lepem in dobrem.

In nadaljevala je svoje delo, vsa vesela in zadovoljna, kakor da bi prišel solnčni žarek k njenemu okencu in jo osrečil v samotni.

Mladost.

*Najlepše v jutro demant se zasveti,
ko čist je solnea prvi jasni žar.
Življenja našega največja sreča
mladosti ljubeznive zlat je dar.*

Nedin Sterad.

Pogum!

*Življenje vredno je živeti,
četudi zdi se trud zaman,
prezgodaj mora vsak umreti,
naj tudi jasen sije dan!*

Nedin Sterad.

Navijanje cen.

Tonovim Frančkom se poznavajo že dolgo — izza časov, ko je še nosil krilce. A do prijateljstva ni prišlo kar tako. Če me je le ugledal, je stekel k Urši, svoji varuhinji, in se skrivil za nje krilo. Potem pa je bilo vse zaman, da bi ga zvalil na izpregled.

Slišal pa sem, da ljubi sladkor nad vse. Obljubil sem mu, da mu dam dvovinarnik, naj si ga zanj kupi. Polkukal je izza krila, da bi se prepričal, če mu ga mislim tudi res dati. In ko se je uveril o tem, je stopil k meni, a je tudi takoj izginil, ko je čutil novce v svoji roki, preko ceste v trgovino.

To je bil začetek najinega prijateljstva.

A prišla je vojna; odriniti je bilo tudi meni pod zastave. Minili so meseci, preden sva se zopet srečala s Frančkom. Boječe me je gledal, saj sem bil v drugačni obleki in z mečem ob strani. Vendar je stopil k meni in mi podal roko. Seveda ga nisem pozabil vprašati, če ima še rad sladkor. Zsvetile so se mu oči, saj je vedel, da mu tudi pripomorem do njega. Z veseljem prikimam in reče: »Imam.«

Ker so se vse stvari podražile, mu podarim dva novca, ki je z njima takoj tekel v trgovino. Tu pa so mu rekli, da za dva novca ni sladkorja. Frančka ta novica ni spravila iz ravnotežja. Vrnil se je k meni in mi je to povedal. Spravil sem malovredna novca in mu dal bel denar, ki ga je Franček kimalu zamenjal za ljubi sladkor.

Nekaj dni po tem dogodku grem po trgu in srečam gospo Angelo. Pozdravim jo in vprašam po novicah. »Ne vem, kaj bi bilo novega,« pravi. »Pač; te-le hruške sem kupila. Uganite, po čem!« —

»Kar povejte mi rajša,« odvrnem.

»Po desetici je hotel imeti za vsako, a se je dal omehčati.«

»Kdo?« vprašam radovedno.

»Tonov Franček! Le pogledjte, kako modro sedi na klopi za kapelico pod lipo! Tudi on je navil ceno!« pripoveduje gospa Angela.

Nato stopim tudi jaz k Frančku in se pobotam z njim za nekaj hrušk. Cenil jih je seveda po desetici. Lepo vsotico je izkupil Franček za svoje blago, nabrano v jerbas tam na vrtu za hišo. A bi dobil še večjo, če bi ga ne videl atek, mu ne odvezel jerbasa ter dejal, da tega ne sme nikdar več storiti.

Frančka je pač naučila vojna — navijanja cen!

FR. ROJEC:

Spoštuj starost!

Mladinska enodejanjka.

OSEBE:

Ded; Janez, njegov sin; Meta, njegova snega. Janko, Peter, Minka, Tonček, njuni otroci. Mica, dedova sestra. Stražnik občinski, dva delavca kot nosača.

Kmetiška soba pozimi. V ozadju vrata in zraven njih eno okno ali dve, kjer se vidi vun na s snegom pokrito pokrajino. Na desni bolj spredaj vrata v čumnato in starinska stenska ura, v kotu zadaj miza s klopni. Na levi v sprednjem kotu velika zelena peč z zapečkom in s klopjo na obeh straneh, a v zadnjem kotu postelja.

PRVI PRIZOR.

Ded sam.

D e d,

(slaboten starec z belimi lasmi sedi na zapečku in si ogreva roke ob peči. Poleg njega stoji njegova, na steno naslonjena palica. Ded govori počasi in s tresočim glasom).

Oh, starost, starost mene tlači,
hudo je, ko je človek star;
četudi v hiši sem domači,
zdaj tu sem nepotrebna stvar.
Prostora malo potrebuje
telo mi velo in suhó,
želodec mi odpoveduje,
oblečen sem tako slabó...
A vendar v hiši sem na poti
in pa nadležen vsem ljudem;
obup se večkrat me poloti,
potožiti nikdar ne smem.
Saj tu z menoj ne govorijo,
kot govore ljudje z ljudmi,
osorno le namé kričijo,
zbadljivo zro me od strani.
Vsak grižljaj mi obgodrnjajo,
pa naj krompir je ali sok;
če kdaj kaj boljšega mi dajo,
obkoli brž me trop otrok.
A če imel bi krepke roke
in skočne noge še sedaj,
da škornje bi obul visoke
in drva sekal kot nekdam:

Potem vsi vljudnejši pač bili
in ljubeznivejši z menoj
ter kak priboljšek privoščili
za bolni bi želodec moj!
Ker sem za nič, pa res na sveti
sam sebi že odveč se zdim...
O, Bog, ti meni daj umreti,
da drugim prostor naredim!

DRUGI PRIZOR.

Prejšnji. — Peter, Minka, Tonček
(se pripode iz šole v sobo skozi zadnja vrata, pomečejo šolske reči na mizo in si otepajo sneg z oblek in obuval).

P e t e r.

Kako prijetno tu doma
v topló zakurjeni je sobi!

M i n k a.

Seveda, tukaj ni snega,
in burja ti v uho ne trobi!

T o n č e k.

Moj palček v črevlju več ne čuti,
zato brž moram se sezuti!

(Sezuje si črevlje in v samih nogovicah teka gori in doli po sobi,
da se ugreje).

P e t e r

(stopi pred deda).

Oj, očka, stari očka vi,
vaš vnuk vam dober dan želi
in vas blagruje, da živeti
zamorete tako lepo!
Sneženi krijejo zameti
tam zunaj čez in čez zemljó;
razsaja burja, da je strah,
dviguje v zrak sneženi prah
ter steze, ceste z njim zasiplje,
da cvili pod nogó in škriplje!
Hiteti mora človek zdaj
po ozki zameteni gazi,
da pride prej iz kraja v kraj
in si života ne premrazi...

D e d.

Kdor mlado, zdravo kri še ima,
pač mar mu ni najhujša zima,

saj vsako leto zimski čas
obišče s snegom, z mrazom nas!

P e t e r.

Seve, pred zimo strah ni vas,
ki kakor kralj na svojem troni
sedite za pečjo gorkó!
Na delo vas nihče ne goni,
in polno skledo vam celo
postavljajo pod brado drugi.
Le žlico primete v rokó,
in jed vam gre po grla strugi,
a najbrž radi bi še to,
da tudi pital bi vas kdo!

D e d.

Boga zahvali mi, fantiček,
da ti že tak si goden ptiček,
da ti pomoči treba ni,
ko skleda pred teboj stoji!

P e t e r.

Le trinajst let sedaj jaz štejem,
pa hodim v šolo dan za dnem,
na poti se grede ugrejem
in v šoli se učim, da vem:
okrogla zemlja je kot buče,
vsak dan okolo se zasuče
in v letu sonce obleti!
Še mnogo drugih vem reči,
da mogel pripovedovati
dni cele bi jih in noči.
V Ameriko že znam pisati,
po nemško črke, stavke brati,
računam pa kar iz glavé
in štejem že nazaj po dve!

M i n k a,

(ki si je mela otrple roke ter hodila semtertja po sobi, stopi k Petru).

Če ne poprej, čez leta tri
pa tudi jaz vse to bom znala!
Da že sedaj več znam kot vi,
to kmalu vam bom dokazala.

D e d.

Da toliko že znate, to
koristilo le vama bo;

od učenosti zgolj med kmeti
pa vama bo težko živeti!

P e t e r.

Če v šoli nisem, jaz pomagam
doma pri vsakem delu že
in delat hodim na polje.
Pridelke tam na voz nalagam
in v shrambo nosim od voza,
kar kdaj domov se pripelja.
Pa tudi malo in veliko
sekiro, žago in motiko
prijeti in rabiti znam
in gnoj tresiti ni me sram.
Kaj delate pa vi, kaj veste?
Na svetu ste samo, da jeste,
a slišali ste menda že,
da kdor ne dela, naj ne jé!

(Odstopi in gre k mizi).

D e d.

Če te besede tvoje bile,
hudo bi res me užalile;
ker vem pa, da so od drugod,
nič ne zamerim teh ti zmot.

M i n k a.

Lasé že bele vse
od starosti imate,
a brati in pisati še
pa prav nič mi ne znate!
Če hočete, naš ded,
jaz bodem vas učila;
iz Abecednika najpred
in potlej iz Berila.
A, be, ce, če, de, e —
črk prvih so postave;
praseta, koze in ovcé
pač manjše so kot krave.
Zbezljajo krave vse,
kozé, ovcé ne znajo;
volk jih raztrga in požrè,
kmet prazno ima stajo.
Za danes je dovolj,
a jutri iz Berila,

kaj delata nam konj in vol,
 to bova se zmenila.
 Zdaj pa za šolo kaj
 bom delati začela.
 Pa kaj prej v roke vzamem naj,
 ker toliko je dela?
 Ko čipke dokončam,
 ki jih je še podšiti,
 še dolgo pesem se imam
 na pamet naučiti!
 Najprej spisala si
 pa bi nalogo rada;
 a prsti so od mraza mi
 še trdi kakor klada.
 Vi, očka, pa skrbi
 nobenih ne poznate;
 v brezdelju vam vsak dan zbeži,
 res dobro se imate!
 (Obrne se, gre k peči in si greje prste).

D e d.

Zahvalim se ti, gospodična,
 za ta pozdrav tvoj preučeni!
 Da tvoja sodba je krivična
 in nedostojna proti meni,
 to sama še spoznala boš,
 če stara kdaj postala boš!

(Dalje.)

V samotni uri.

*Nebo rosi že na zemljó Kot noč v neurju, ko jo blisk
 tajinstven mir, in tisoč strun preganja, zvezd si zaželi,
 brni v ozračju, ki pojo miru si duša na obisk,
 mehko mi pesem kot baržun. želi si lepih, mladih dni.*

Vinko Klanšek.

Naš upravnik.

Ob šestdesetletnici njegovega rojstva.

Odkar smo slovenski mladini ustanovili »Zvonček« — in odtlej teče že devetnajsto leto! — je ves čas upravnik našemu listu gospod Luka Jelenc, učitelj na I. mestni deški šestrazredni ljudski šoli v Ljubljani in predsednik Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Kako pa to, da se gospoda Jelenca šele danes spominjamo v svojem listu? Vzrok je ta, ker nismo doslej imeli nobene posebne prilike za to, in pa — ker gospod Jelenc ne mara, da bi njegovo življenje in delovanje obešali na veliki zvon! Toda to zadnje nam gotovo oprostí, če mu povemo, da si želi slovenska mladina poznati moža, ki ji že toliko časa razpošilja »Zvonček«. Povod k temu spisu pa smo dobili v tem, da je gospod Luka Jelenc dne 16. oktobra lanskega leta praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. In oba vzroka sta dovolj tehtna, da pokažemo »Zvončkovim« naročnikom njegovega upravnika v sliki in besedi!

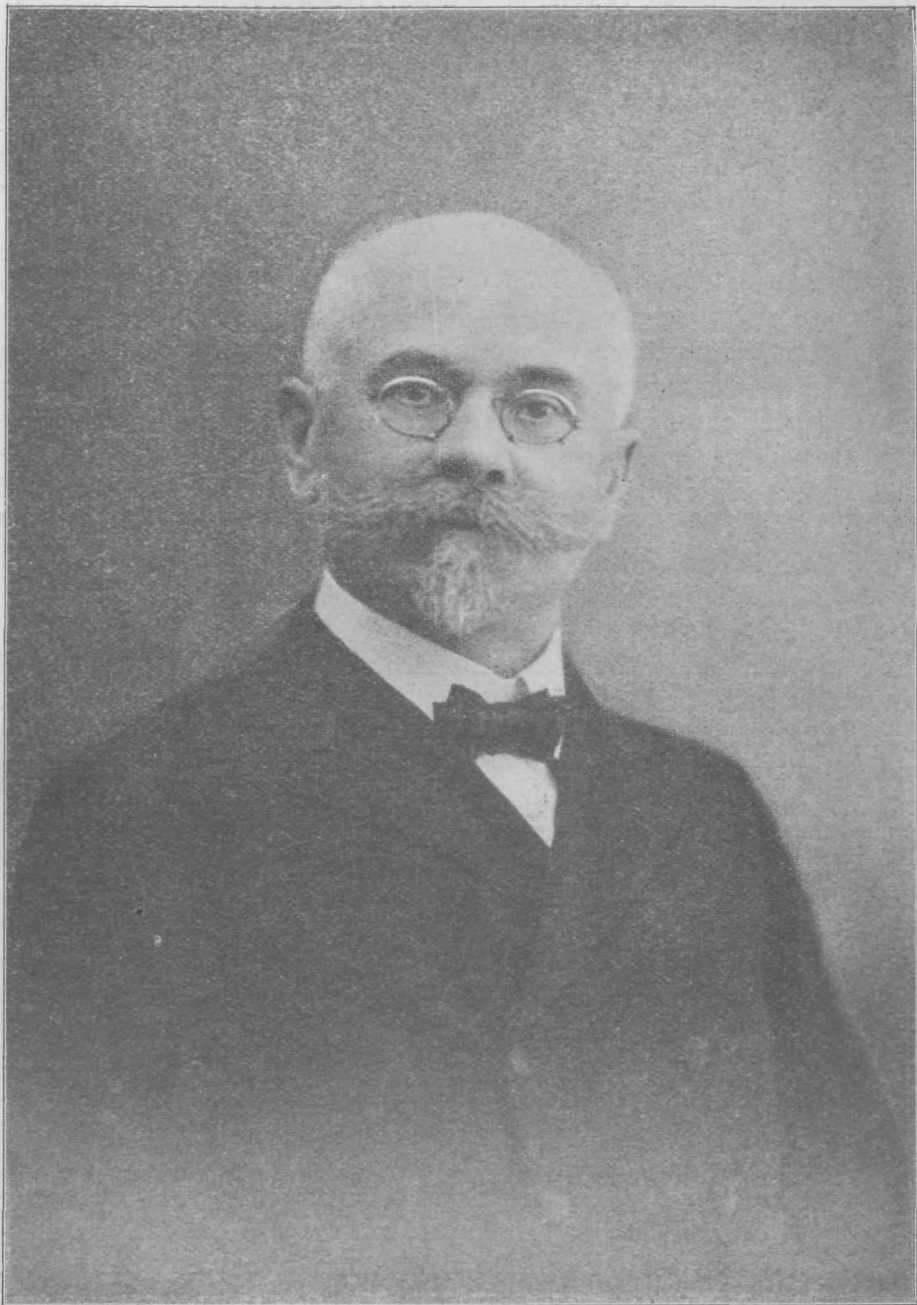
Luka Jelenc je bil rojen dne 16. oktobra 1857. leta v Dražgočah — v preprosti vasici na našem divnem Gorenjskem. Ta lepi kos naše slovenske zemlje z visokimi gorami, s plodovitim poljem in s čistim, vedrim, zdravim zrakom, z belimi cestami in s šumečimi gozdovi, z bistrimi vodami in z jeklenim, junaškim narodom je Jelenčeva ožja domovina, koder so potekla presrečna njegova detinska leta ob ljubezni in varstvu ljubljenih staršev poštenega kmetiškega rodu. Ker ni bilo v domači vasi šole, je hodil živahni dražgoški Lukec zajemat prve nauke v Železnike in Škofjo Loko, odtam pa jo je mahnil v Ljubljano, kjer je obiskoval srednje šole in učiteljske. In že od leta 1881. deluje kot učitelj za vzgojo in pouk slovenske mladine. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Hotiču pri Litiji, drugo v Št. Jurju pri Kranju, od leta 1899. pa učiteljuje v Ljubljani na zgoraj imenovani šoli. Vse stolice njegovih učencev in učenk se ga spominjajo s hvaležnostjo in spoštovanjem.

Poleg obilih svojih stanovskih dolžnosti opravlja prostovoljno prevzete posle našega upravništva z vnemo in požrtvovalnostjo, ki je lastna samo iskrenemu in resničnemu prijatelju slovenske mladine.

»Kaj pa je to — upravnik?« povprašujete.

Neznatno ime, a toliko več dela in skrbi ima oni, ki ga tako kličemo.

Sotrudniki spišejo gradivo, urednik ga pripravi za tisk, tiskarna ga stiska, a sedaj pride upravnik na vrsto in mora poskrbeti, da pride list v roke naročnikom. Prirediti mora naslove in ovitke, v vsak ovitek vtakne izvod »Zvončka«, ovitke zloži po poštah — in hajdi, ljubi »Zvonček«, na ljubljansko glavno pošto, odkoder te razpošljejo križem sveta! Tako bi bilo delo opravljeno za en mesec. Potem pride drugi mesec isto, tretji mesec zopet in tako dalje — mesec za mesecem, leto za letom...

Luka Jelenc,
vseletni upravnik našega „Zvončka“

Vendar to še ni vse. Glavno je — denar! Najprej je treba seveda plačati pošti, ker bi sicer ne prevzela »Zvončka«. Treba pa je plačati tudi papir in tiskarno, ker bi brez papirja in tiskarne ne imeli lista. Tudi sodelavnikom odpade časih kaka kronica — to pa v bolj majhni meri, ker ti delajo po večini zastonj in zgolj iz ljubezni do vas, ki vam je »Zvonček« namenjen. Naročati in plačevati pa se morajo tudi klišeeji in podobe, da imate v listom toliko več veselja. In vse te izdatke in račune mora pokrivati naš upravnik. Lahak mu je ta posel, ako ima polno blagajnico denarja. Če pa denarja ni, tedaj ima gospod Jelenc polno skrbi. In večkrat se je že zgodilo, da je moral seči v svoj žep, da je poravnal najnujnejše izdatke. Pisati, opominjati, prositi mora na vse strani, preden ne omehta in zdrami malomarnih naročnikov, dekler se ne spomnijo svojih dolžnosti in ne pošljejo naročnine. — Koliko je to zamudnega pisanja! Ko bi poznali naročniki te njegove skrbi, bi že iz usmiljenja do njega redno plačevali naročnino. Poskrbeli bi tudi, da se število naročnikov dvigne, da bi imel naš upravnik več denarja na razpolago in bi bil lahko »Zvonček« po vsebini in obliki večji in lepši. Kolkilo bi bilo to vredno posebno v sedanjih časih strašne draginje, ko so se vse tiskarske potrebščine v ceni dvignile stokrat ali pa še večkrat! —

Če se vsem tistim, ki so gospodu Jelencu čestitali ob šestdesetletnici njegovega rojstva, pridružujemo tudi mi, sterimo to najlepše s tem, da mu pošljemo toliko naročnine, kolikor si je želi, da bo mogel krasnejši in bogatejši »Zvonček« razpošiljati slovenski mladini! Tako ga najlepše počastimo in zahvalimo za njegovo delo, ki ga nesebično opravlja že dolga leta v naše veselje!

Zimska pesem na bojnem polju.

Zima bela prišla je v gostijo.
 Ni veselja pravega v naravi.
 Sveče smrti v polju zdaj gorijo.
 Veje smrti dih v dobravi.

K meni v vas je prišla žena bela
 in mi pravila povest... Končano!
 V strahu duša vsa je zadrhtela.
 Smrt mi pravila povest je znano...

Vinko Klanšek.

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

Mali Reji Elsbacherjevi poklanja to pripovedko kot božično darilce pisatelj.

1.

Začudil se je Kekec tisti dan, prvič v svojem osemletnem življenju se je začudil kozi. Hm, kar obstal je sredi hleva. Prst je utaknil v usta, pa se je čudil. Kar hipoma se je domislil tega, in čudno se mu je zdelo, da še nikoli ni premišljal o tem. Saj je gnal vsako jutro kozo na pašo. Tri ure je presedel vsak dan z njo tam gori za Gmajnico. Gledal jo je in se je pogovarjal z njo. Pa še nikoli mu ni prišlo na misel, da bi jo povprašal: »Hej, Keza kezarsta! Povej in mi odgovori, zakaj nosiš dva rogova na glavi? Daj, zgani se in mi povej!« — O, še nikoli se ni domislil Kekec tega. Domislil se je šele danes, ko je prignal kozo s paše in je obstal sredi hleva. Kar začudil se je Kekec, pa je stopil h kozi. Prst je vzel iz ust, pa je pograbil kozo za rog.

»Mekeke«, je zameketala koza in je vstala. Pogledala je dečka, pa je vedela dobro, da se zgodi zdaj nekaj posebnega. »Ti Keza«, jo je navedel Kekec in jo je stresel na lahko. »Glej, česa sem se domislil ravno zdaj? Veš, kar tako mi je šinilo v glavo... Čemu sta tebi rogova? Ha, te vprašam? Saj ju ne potrebuješ. Nikoli se še nisi pretrepala na vasi in tudi bodla se nisi, kakor se bode sosedov oven. Volka se ti ni treba bati; zakaj če pride volk, ga naženem jaz s palico. Ti bi poginila strahu, in niti na misel bi ti ne prišlo, da bi se branila... Pa zakaj nosiš torej rogove na glavi? Ha, te vprašam? Daj, zgani se, Keza, pa mi odgovori!«

»Mekeke«, je odgovorila koza in je pokimala z glavo. Legla je, pa je pričela mirno prežvekovati. A Kekec ni bil zadovoljen z njenim odgovorom. Dvignil jo je spet in je nadaljeval: »Čudna si, Keza, in ne znaš druge besede kot mekeke! Pa sem te vprašal, lepo vprašal, zakaj nosiš rogove? Če mene vprašajo: Kekec, zakaj imaš nos pod očmi? — O, kar lepo odgovorim: Striček, zato, da voham vašo strd, ki jo imate v čumnati, in zato, da kihnem, ker bi rad strdi, striček! — In ti, Keza, pa ne veš, zakaj nosiš rogove na glavi? O, čudno, čudno...«

In Kekec je majal z glavo in se je še vedno čudil. Koza ga je gledala in je meketala. Trudna je bila, pa bi se bila rada zleknila po mehkih tleh. A Kekec je ni izpustil, ker je še vedno premišljal o njenih rogovih. Ti rogovi, o, ti rogovi! Čemu jih nosi ta prebita koza, ko jih pa vendar ne rabi? Saj pravim — čudna reč. Pa ko bi vsaj ta nesrečna Keza znala lepo povedati lepo besedo! Pa ne zna in ne zna, in če jo dregaš še tako in jo še tako stresaš za rogove! Govori ji lepe besede — a odgovarjala ti bo vedno in vedno in te gledala neumno: mekeke! Saj pravim — in Kekec stoji še vedno pred njo in ugiblje zaman in premišlja. Kekec bi tako rad vedel vse; a koza ne zna govoriti, resnično, ne zna govoriti.

Še dolgo bi bil Kekec ugibal in bi se čudil, da se ni prikazala tedaj na pragu sestra Jerica. Velika je bila Jerica in je štela enajst let. Zato jo je spoštoval Kekec, zato, ker je bila starejša in je znala jako pametno govoriti. Obstala je na pragu, pa je zaklicala: »Jest pojdi, Kekec! Kosilo stoji že na mizi, in dolgo te že čakamo«.

Kekec se je obrnil k njej in je zmajal z glavo. »Jerica, ali slišiš?« je dejal in je pokazal s prstom na kozo. »Pametna si in vedno govoriš pametne besede. Zato te pa vprašam, Jerica: ali veš, čemu ima koza rogove? Ne rabi jih, ker se ji ni treba bati volka; pa tudi pretepa se ne kakor sosedov oven. Pa vendar ima rogove. Čemu in zakaj? — Veš, to te vprašam, Jerica«.

Jerica se je nasmejela na glas. »To te spet skrbi, Kekec?« je odgovorila. »Pa da ne moreš imeti nikoli miru! Saj pravim — vsak dan si utepeš nekaj neumnega v glavo. Bog že ve, zakaj je podaril kozi rogove. Kaj misliš, da jih nosi kar tako zaradi lepšega? — Kekec, Kekec! Pusti kozi rogove in pojdi rajši h kosilu!«

»To znam tudi jaz«, je dejal Kekec. »Ni mi treba praviti tega. Mislim sem, da si pametnejša nego jaz. Zdaj pa vidim, da veš ravno toliko, kolikor jaz... Hm, povprašam koga drugega«. — Kekec je pokimal z glavo. Še enkrat se je ozrl po kozi in je zmigal z rameni. Potem pa je stopil za sestrico iz hiševa. Napotil se je v hišo, kjer sta sedeli mati in mala Tinka že za mizo. Ker je bil Kekec lačen, se je naglo lotil pohlajene jedi. Urno je zajemal s svojo veliko, leseno žlico in je pozabil na kozo in njene rogove.

Po kosilu je rekla mati: »Vzemite iz omare posodice, pa pojdite trgati gori za Krivi plaz močnic! Rabim jih, da si skuham zdravila za svojo bolezen. Jako slabo mi je danes, in ongava Minara mi je rekla, da naj pijem vodo iz kuhanih močnic. Pa mi pomaga... Zato pa pojdite, pa natrgajte

polne košarice! Ti, Jerica, lepo pazi na otroka, da se jima kaj ne pripeti! Ali si slišala?»

»Sem, mati«, je odvrnila Jerica in je vzela iz omare tri košarice. Pletene so bile iz vrbovih šibic in so bile bele. Samo košarica male Tinke je bila nekoliko pobarvana z rdečo barvo; naslikan je bil na njej na sprednji strani rdeč petelinček. Lepa je bila košarica, da jo je mala Tinka kar gledala. Skrbno jo je držala v roki in jo je ogledovala od vseh strani. — »Mhm«, je rekla in je pocuknila bratca za rokav. »Ali jo vidiš, Kekec? Ali vidiš petelinčka?«

»Vidim«, je odgovoril Kekec. »Ali hočeš, da ga primem za rep? Lepo dvigne glavo in zavriska: Kikiriki!« — In resnično se je dotaknil Kekec rdečega petelinčka in je zakikirikal na glas. Zasmejala se je mala Tinka in je stisnila košarica k sebi, da bi skrila petelinčka. A Kekec je že odprl vrata in je stopil v vežo. Za njima sta odšli obe sestrici. Mati je še potegnila Jerico na pragu za trenutek nazaj. Pogledala jo je neprijazno in ji je dejala trdo: »Na otroka pazi! Da ne boš zijala kakor po navadi in ju zame-marjala! Le glej, da bo vse v redu! Saj me poznaš...«

Jerica je zardela in je povescila glavo. »Pazila bom, mati«, je odvrnila pohlevno. Velike, modre oči so ji postale rosne, in ustna so se ji stresla za hip. A že v naslednjem trenutku je dvignila glavo in se je nasmehnila. Stopila je vun na dvorišče, kjer sta že čakala Kekec in mala Tinka. Prijela sta se sestrice za krilo, in naglo so speli preko dvorišča do poti, ki se je vila med vrtovi skozi zagorsko vas. Držala je tista pot iz vasi; preko ši-rokega pašnika je držala in se je izgubila kar hipoma visoko tam gori med zelenimi smrekami.

Lepo je sijalo poletno solnce z modrega neba. Tuintam se je vozila po modrini bela meglica. Lahno se je zibala tam gori in se vlekla do belih snežnikov, ki so se smehljali tam v ozadju. Bili so polni belega snega, ki se je iskril v jasnih žarkih in je svetil v dolino, polno poletnega veselja in miru. Sredi tega miru pa je počivala zagorska vas. Spala je in sanjala sredi krasote in božjih žarkov, ki so se usipali od vseh strani nanjo.

Jerica, Kekec in Tinka so dospeli do zelenega travnika. Sredi tam na gladki trati so zagledali kopo otrok, ki so se igrali. Držali so se za roke; vrteli so se in so peli veselo pesem. Kekec jih je zagledal, pa se je spustil v tek. Obstal je kraj njih in se jim je zasmel na ves glas. — »Kaj, kolo plešete, pa niti godbe nimate? Saj pravim — ali ste narobe svet?« — Tako je govoril Kekec. Smejal se je na ves glas in se je tolkel z rokami po kolenih.

Otroci so prenehali peti. Obstopili so Kekca, pa so pričeli klicati: »Kekec, o, Kekec! Daj, zapiskaj nam, da se zavrtimo lažje... O, lepo piščalko imaš, pa znaš tako lepo piskati. Ali si slišal? Daj, Kekec, o, daj! Lepo te prosimo, Kekec, o, Kekec!«

Kekec se je zasmel še enkrat. A vendar je potegnil iz žepa dolgo in tanko piščalko, ki je bila poslikana samo na debelem koncu z nekimi čudnimi, rjavkastimi črtami. Vtaknil jo je v usta, pa je pričel piskati. Gla-

sovi so bili čisti in so zveneli tako lepo in ubrano, da bi jih človek poslušal kar dolge ure. Otroci so se prijeli spet za roke in so se zavrteli. Zapisal jim je Kekec pesem, in otroci so zapeli za njim.

»Vija — vija — vaja —
pod goró sred gaja
Vila nam Škrlatica
odpre zlata vratica,
nas povede v grad,
da nam biser, da nam zlat...«

Otroci so peli in se vrteli. Kekec pa je piskal lepše, vedno lepše. Ej, lepa je bila piščalka, in pesmi, krasnejše kot škrjančkove, so bile skrite v čudoviti piščalki. Sam oče, ki je bil drvar visoko tam gori v divjih gorah, jo je izrezal in jo je delal štiri nedelje. Ko je bila gotova, pa jo je podaril Kekcu. Kekec pa je piskal nanjo tako dolgo, da je znal piskati vse lepe pesmi, ki so jih popevali po zagorski vasi. Čudili so se mu ljudje; a Kekec jim je piskal, da jim je prihajalo mehko okrog srca.

»Daj, nehaj, Kekec!« ga je prosila Jerica in ga je prijela za roko. A Kekec je samo pokimal z glavo, a odnehal ni, dokler ni odpiskal vse pesmi. Ko je bila pesem končana, je vtaknil Kekec piščalko v žep in se je ozrl po otrocih. »Ha, ali ste videli, kako je šlo vse lepo?« jih je vprašal. »Samo zapiskati vam je bilo treba, pa ste zapeli kakor škrjančki na polju. Ali ste videli?«

»Kekec, zapiskaj nam še eno!« so prosili otroci in so ga hoteli spet obstopiti. A Jerica ga je potegnila naglo za roko in ga je odvedla preko travnika. Kekec se je okrenil še trikrat in se je zasmel otrokom, ki so vpili za njim in so ga prosili pesmi. A Kekcu je bilo zadosti piskanja. Saj je vedel, da nima dosti časa. Dolga je še pot do Krivega plaza, in košarice močnic človek ne nabere tako hitro, kot bi trenil. Kekec je vedel vse to. Zato pa je stopal naglo s sestricama proti gozdu, ki se je pričenal že onkraj pašnika. Črn je bil gozd in se je vzpenjal visoko ob gori. Do samega sivega skalovja in večnega snega še je vzpenjal in je prenehal tam gori, kot bi ga odrezal.

Krenili so v gozd po poti, ki je bila nastlana z mehkim mahom. Jerica je molčala. Zato pa je tembolj čebljala mala, debelušna Tinka in je izpraševala po sto in sto rečeh. Toda ker je uvidela, da ji odgovarja Jerica le s kratkimi besedami, se je oprijela Kekca. Kar njegove roke se je oklenila, pa ga je vprašala kar naravnost: »Kekec, kaj si piskal tisto pesem o Vili Škrlatici? Hm, lepa je bila — nemara je tudi Vila Škrlatica tako lepa? Ali si jo že videl, Kekec? Vsak dan paseš kozo za Gmajnico. Pa si nemara že videl Vilo Škrlatico?«

»Hm«, je odvrnil Kekec, »nisem je še videl. Daleč stanuje Vila Škrlatica, daleč tam pod belimi gorami. Enkrat jo poiščem in potrkam na zlata vrata njenega gradu. Lepo jo pozdravim in jo poprosim za cekin, da si kupim na sejmu citre. Kaj misliš, Tinka, ali mi podari cekin? Kaj misliš? — Nemara me pa zapodi...«

»O, ne, Kekec«, je dejala mala Tinka vsa prepričana. »Veš, kar lepo snemi klebuček z glave. Zapiskaj na piščalko krasno pesem, ki jo znaš samo ti. Pa te bo poslušala Škrlatica in ti bo dala še celo tri cekine. O, kar meni verjemi, Kekec!«

»Seveda«, je pokimal Kekec z glavo in se je zamislil za trenutek. Ej, lepo bi bilo, če bi imel cekin in bi si kupil citre. Tako krasno in sladko bi igral na zveneče strune, da bi se ljudje kar ustavljali na cesti. Kekec bi pa sviral od jutra do mraka svoje najlepše pesmi. O, seveda, ako bi imel cekin, da bi si kupil citre na sejmu! A brez cekina ne dobi ničesar. Brez cekina je dobil samo piščalko. No, pa tudi piščalka ni kar brez vsega. Zapiska nanjo in zapoje najlepšo pesem. Ali morda ne?

Nehote se je ustavil Kekec. Iz žepa je potegnil piščalko in je pričel piskati. O Vili Škrlatici je zapiskal tako krasno, da je mala Tinka kar sklepalala z rokami. »Ovbe, kako lepo!« se je čudila mala Tinka in je poslušala z odprtimi usteci. »Ovbe, Kekec! Še nikoli nisi piskal tako lepo!«

Kekec pa je piskal, da je odmevalo širom okrog po zelenem gozdu in so se budile ptice, samevajoče po temnih sencah. Saj pravim — krasna je bila pesem, ki jo je piskal Kekec. Sam si jo je bil izmislil, ko je pasel dan za dnem kozo tam v samoti. Kar poslušal bi jo bil človek in bi se čudil Kekcu in njegovi piščalki.

»Vila, Vila zlata,
odpri bela vrata,
odpri beli grad,
daj cekin mi zlat...«

Tudi Jerica je obstala in je poslušala. Prijazno se je smehljala Kekcu in je čakala, da neha piskati. Kekec je končal in je zavriskal na ves glas, da se je razlegalo visoko gori do strmih pečin. Smejal se je veselo in je vprašal Tinko, če ji ugaja njegova pesem.

»Mhm«, je odvrnila mala Tinka. Pa tudi Jerica ga je pohvalila. — Nato pa so speli naprej po zelenem gozdu. Pot je zavila navkreber v hrib. Šli so naglo, da bi čimprej prišli do Krivega plaza, kjer je vse polno rdečih močnic. Jerica in Kekec sta hodila lahko. Samo mali Tinki je bilo nekoliko nerodno. Že je pričela pomalem sopsti, in na čelu so se ji prikazale potne srage. Njena debelušna ličeca so postala še bolj rdeča. Za trenutek je postala in si je obrisala znoj z obraza. »Ali pridemo kmalu do močnice?« je vprašala. »Oj, meni je tako vroče!«

»Potrpi, Tinka!« ji je odgovorila Jerica. »Glej, kmalu bomo tam gori. Še tri grmovja — in prikaže se Krivi plaz«. — Prijela jo je za desnico, in Kekec jo je prijel za levico — pa so šli spet navkreber po strmini. Steza je prenehala hipoma, in morali so se plaziti skozi gosto grmovje, ki se je razprezalo vse naokrog. Bilo ni več smrek okrog; le krivenčasti, napol podrti borovci so rasli med nizkim, grbavim rušjem. In nevisoko nad sabo so zagledali golo skalovje, ki je štrlelo proti nebu. Videli so sneg, ki se je svetil med skalovjem v širokih razpokah in dolgih plazovih.

»Juhuhu — Krivi plaz!« je zavriskal Kekec in se je vrgel na trato, ki je bila vsa rdeča zrelih močnic. Mala Tinka se je zasmejala na ves glas in je kar sedla, pa je pričela trgati sočne močnice. Seveda — eno v usteca, dve pa v svojo lepo košarico. In Tinka je bila vsa zadovoljna. Niti ozrla se ni po bratcu in sestrici. Videla je samo močnice in je čutila, kako so dobre in sladke. Bilo jih je toliko na trati in tako goste so bile, da se je košarica kar vidoma polnila.

Kekec se je oddaljil najbolj. Šel je naravnost do skal in je izginil kar hipoma onkraj rušja. Čulo se je samo njegovo veselo in glasno žvižganje. Jerica je trgala nedaleč od Tinke in je molčala. Minila je ura, in tedaj je bila Jerici košarica polna. Dvignila se je, pa je stopila k Tinki pogledat. Ovbe, Tinki je bila košarica še napol prazna! Zakaj močnice so bile tako dobre, da ni dajala Tinka več dveh v košarico, eno v usteca, ampak narobe. No, Jerica ji je pomagala, in kakor bi trenil, je bila tudi Tinki košarica polna do vrha.

Nato sta deklici sedli na trato. Mala Tinka je postala utrujena in zaspala. Položila je kodrasto glavico Jerici na kolena in je kar zaspala. Jerica je gledala nekaj časa njen okrogli, rdeči obrazek in njena malce odprta usteca. Potem pa je vzdihnila bridko in se je zazrla v dolinico, ki je ležala globoko tam doli. Videla je zagorsko vasico sredi zelenega polja in je razločila vsako hišo. Tam med zelenjem se je svetila njena rodna hišica, ubožna, a vendar snažna in lepa. Oj, lepo je bilo nekoč v tisti hišici! Tako prijetno je bilo in veselo od jutra do večera! Saj je živela takrat še njena mamica. In mamica se je vedno smehljala in jo je božala. Majhna je bila Jerica še takrat. Komaj da je znala že dobro hoditi in čebljati. A lepo

~ Pogled na Krivi plaz ~

je bilo vendar in veselo. Saj se ji je smehljala in jo je pestovala. — A umrla je mamica, kar nenadoma je umrla. Zvečer se je še smehljala, a v jutru je že ležala v veliki izbi, in krog nje so gorele debele sveče. Pokopali so jo — in Jerica ni imela več mamice... In potem je prišla druga mamica. A ta mamica ni bila tako dobra in vesela kot prva. Ni se ji smehljala in tudi prepevala ji ni. Prišel je bratec Gregec, ki so ga pa imenovali vsi za Kekca; prišla je sestrice Tinka. Rada ju je imela Jerica, pa tudi bratec in sestrice sta imela njo rada, da se kar ločiti nista mogla od nje. A kaj vse tisto! Jerica ni imela svoje mamice. Zato pa je bila žalostna. Mačeha je vedno bolj bolehalo in je prihajala vedno bolj oscrna z Jerico. Očeta ni bilo domov tedne in tedne, ker je drvaril visoko v gorah. Jerica je delala doma in na polju, delala trdo, a z veseljem. Pa vesela ni bila, ker ji mačeha ni privoščila prijazne besede. Nevoljna je bila mačeha vedno in jo je zmerjala. In zgodilo se je večkrat, da jo je udarila v svoji nevolji. To pa je bolelo Jerico. Na podstrešju je jokala ponoči na svoji borni postelji in je klicala mamico. Mamico je klicala iz nebes, da bi prišla k njej in jo pobožala samo še enkrat kakor nekoč. Lepo bi se ji nasmehljala mamica — in Jerici bi bilo tako prijetno v mladi dušici...

Vzdihnila je Jerica na trati visoko v gori. Solze so ji prišle v oči, da ni videla več zagorske vasice in rodne hišice. V srcu ji je bilo tako hudo, da bi bila zajekala na glas. Zakaj ne živi mamica? Glej, prinesla bi ji zdaj košarico močnic. Na pragu bi stala mamica in bi se ji smehljala že oddaleč. — »Oj, mamica! Ali vidite močnice? Vam sem jih prinesla, samo vam, mamica!« bi rekla Jerica, in mamica bi bila vesela, o, tako vesela!

Bolest je stisnila mali deklici mlado srce, da je kar zaječala. Komaj je zadržala glasen jok, in solze so se ji ulile po licih. »Mamica!« je zaklicala na glas in je dvignila roke. Tinka se je zganila v spanju in je odprla oči. Začudena je gledala sestri v obraz. A ko je videla solze, se je dvignila naglo in se je oklenila okrog vratu.

»Ali te je kača?« je vprašala Tinka vsa v strahu. »Hm, kača je huda, pa ima strupene zobe... Ali te je, Jerica? Ali te je?«

Jerica si je obrisala brž s predpasnikom obraz in se je nasmejala. »Ni me kača — ne boj se, Tinka«, je odvrnila. »Veš, samo vroče mi je... Kam neki se je skrila Kekec? Kar izginil je, pa ga ni več... Kekec, ho, Kekec! Ali slišiš?«

»Ho-ho, slišim«, je odgovoril Kekec iz daljave. Tedaj ga je pa Jerica zagledala in se je prestrašila. Splezal je bil Kekec preko skal do snežnega plazu, ki se je vil onkraj skalovja strmò navzdol do nevidnega prepada. Hm, zagledal je bil Kekec strmi plaz, pa je pomislil: »Bog ve, kako se neki drsa poleti? Ej, to mora biti nekaj posebnega... Davi nisem zvedel, čemu nosi koza rogove. A zdaj bom zvedel, kako se človek drsa poleti po snegu. Hej — hm...«

Pobral je Kekec dolgo prekljo, ki je ležala med rušjem. Splazil se je preko skal in je obstal na zmrzlem snegu. Zagledala ga je Jerica in se je vsa prestrašila. »Ali mi greš nazaj!« je zavpila in se je stresla po vsem

životu. A Kekec se je samo zasmejal. Naslonil se je ob palico, je zastavil svoje okovane črevlje in je zavriskal. Kakor blisk je šinil po strmem snežišču in se je smejal venomer.

Jerici in Tinki je zastala samega strahu kri v žilah. Prestrašeni sta gledali smelega Kekca, ki je drvil proti prepadu. Že sta videli nesrečo, in lasje na glavi so se jima ježili. — »Joj, o, joj!« je klicala Tinka. »Kekec, pusti, o, Kekec!« — Jerica je hotela planiti do snežišča, a nog ni mogla zaradi strahu premakniti. Stala je tam in je vila roke. Videla je pred sabo strašno nesrečo, in mraz jo je stresal. Kekec je zdrknil že globoko doli po plazu; naglo kakor ptič v zraku je drsel navzdol. Še enkrat se je čul njegov veseli vrisk — in tedaj sta zakričali obe deklici in sta se prijeli v divjem strahu za glavo.

Keccu se je hipoma prelomila palica. Padel je vznak na gladki, trdo zmrzli sneg. Toda obstal ni. Valil se je po strmini navzdol kakor kos lesa; zdaj so bile noge od spredaj, zdaj glava. Zaman je krilil z rokami okrog sebe. Nikjer ni mogel zgrabit trdne stvari, da bi se je oprijel in se ustavil v svojem divjem teku.

Prifrčal je do konca plazu. Zavpil je še enkrat, da sta ga slišali sestrici prav razločno. Še enkrat se je prikazal vrh snega — potem pa je zdrknil hipoma ob prepadu in je izginil, kakor da bi se pogreznil v zemljo.

»Kekec, o, Kekec!« je zajokala mala Tinka na ves glas in se je vrgla na trato. Jerica pa se je prijela za glavo, pa sama ni vedela, kaj bi storila. Strah jo je prevzel popolnoma. S široko odprtimi očmi je strmela tja dol, kjer je izginil Kekec za belim snegom. In bila je prepričana, da je Kekec že mrtev. Ubil se je tam v prepadu in nič več ne bo piskal na svojo piščalko lepih pesmi, oj, nič več!

»Joj, o, joj!« je zatarnala obupana Jerica. Zgrudila se je na tla k Tinki, in jokali sta obe, bridko jokali v strahu in nesreči...

2.

Toda naposled se je Jerica vendarle zdramila iz svojega strahu. Dvignila se je naglo, pa je pohitela do snežišča. Ni ji bilo mari ostrega ruševja, ki jo je zbadalo v roke in noge. Urno je letela preko peščevja in je obstala kraj zmrznjenega snega. Hotela se je ozreti v črni prepad, toda ni mogla priti do njega. — Zakaj tla so bila kroginkrog pokrita z gladkim ledom, in vedela je dobro, da se ji spodrsne, ako stopi tja. Zato je obstala tam in je gledala vsa plaha v črno temo, ki se ji je režala iz prepada.

»Kekec, o, Kekec!« je zavpila na ves glas, da je odmevalo stoglasno od pečin in iz prepada.

In čuj — tedaj se je oglasil od nekod čuden glas, podoben petelinjemu kikirikanju. Jerica se je sklonila, pa je poslušala. Toda glas je utihnil hipoma, in globoka tišina je zavladala spet kroginkrog. — »Kekec, o, Kekec!« je zaklicala Jerica še glasneje. Tedaj pa se je oglasilo iz črnega prepada zopet tisto kikirikanje, in Jerica je spoznala tisti glas. Bil je Kekec, ki je klical na ves glas iz prepada: »Kikiriki! Kekec v prepadu sedi...«

Jerica se je oddahnila in se je kar zasmejala v svojem velikem veselju. Glej, ni se ubil Kekec! Lepo sedi nekje doli v prepadu in se smeje. Pa prav nič se ni pobil, o, prav nič! Vzel bo še celo piščalko iz žepa, pa bo zapiskal veselo pesem, da le kaj! O, hvala Bogu, da se je zgodilo vse tako lepo in da ni bilo nesreče! — In Jerica se je kar smejala. Srce ji je bilo tako veselo, kakor še nikoli. Gledala je v prepad in je klicala neprenehoma: »Kekec, o, Kekec!«

Še enkrat se je zasmejal Kekec in je zaklical: »Kikiriki! Kekec v prepadu sedi!« — Nato je umolknil; toda samo za trenutek. Zakaj hipoma se je oglasila iz prepada vesela in lepa pesem, da le kaj! Kekec je piskal tam doli svojo najlepšo pesem. Prihajala je pesem globoko iz prepada in je bila tako krasna, da bi se človek kar smejal. Saj pravim — ta Kekec! Nihče na vasi ni imel take piščalke, pa tudi takih pesmi ni znal nihče razen Kekca.

Poslušala ga je Jerica vsa vesela in je skoro pričela skakati v svoji radosti. »Kekec, o, Kekec! Pridi iz prepada, da gremo domov! Ali slišiš, ljubi Kekec? Pridi iz prepada!« je klicala in je ploskala z rokami.

Kekec je nehal piskati. Začulo se je votlo ropotanje v prepadu, kakor da bi se trgalo kamenje in bi se valilo po strmini. In ni minilo deset trenutkov, pa se je že prikazal iz prepada Kekčev rdeči obraz. »Hoho!« je zavpil Kekec, ko je zagledal Jerico. Zasmejal se je veselo in se je pognal z vso močjo navzgor. In kakor bi trenil, je stal pred Jerico in je otepal z rokami okrog sebe. »Ha, ali me vidiš?« je rekel. »Gotovo sem se stokrat prekopicnil. Hm, kar metalo me je — hop-hop-hop! — Purn! In ležal sem tam doli, v mehkem snegu sem ležal, kakor doma v postelji. Saj pravim — da se mi ni zlomila tista preklicana palica, pa bi ne bilo tega. O, lépo se je drsati poleti, lepo, ti rečem, Jerica. Kar še enkrat bi šel poizkusit...«

Toda Jerica ga je kar pograbila z obema rokama za rame. »Ali boš tiho?« je rekla in je bila vsa huda. »Glej, da se hitro spraviš od tod! Še tega se mi manjka, o, samo še tega! Ti si velik nepridiprav, Kekec, to ti povem. Koliko skrbi in straha sva prebili s Tinko! Ti pa govoriš tako in se smeješ. Ali te ni sram?«

»Hm«, odvrne Kekec in umolkne ves prestrašen. Šele sedaj vidi, da mu je obleka vsa raztrgana. Hlače so bile preklane in vse razcefrane; jopič pretrgan in srajca polna luknjic. Samo klobuček je bil cel, in tudi petelinje pero je še tičalo za klobučkom. A vse drugo — ovbe, ovbe! — In prestrašil se je Kekec, da mu je kar vroče postalo. Matere se je domislil in dolge šibe v njeni roki. Pa ga je minilo vse veselje, in razigrana volja ga je minila. Glavo je sklonil na prsi in je bridko vzdihnil. Pa še skoro zajokal bi bil, da ga ni bilo sram Jerice.

Pa tudi Jerica je zagledala raztrgano obleko in se je prestrašila. — »Oh, kakšen si!« je zatarnala. »Pa kaj reče mati? O, Kekec, da si tako neroden! Kaj je bilo treba vsega tega? Kaj reče mati, Kekec?« — Zaskrbelo je to Jerico. Pregledala je Kekčevo obleko in jo je poizkušala zrav-

nati. A bilo je vse zaman. Obleka je zevala na vseh koncih in krajih, pa naj je tarnala Jerica, pa naj je Kekec zdihoval še tako bridko.

Kekec se je splazil molčé po svojo polno košarico. O, niti Tinke ni pogledal, ki ga je klicala tam ob rušju in je ploskala z rokami. Samo namrdnil se je Kekec, pa jo je poodil po strmini. Skrbela ga je njegova nesrečna obleka in je bil ves žalosten in pobit. Resnično — ne zaradi sebe! O, zaradi sebe se Kekec ni bal matere. Čemu tudi? Zaslužil je pet gorkih, ker je bil tako neumen, da se je šel drsat na zmrzli sneg. Prenesel bi tistih pet gorkih; lepo bi jih prenesel in bi samo dvakrat zajavkal. A zaradi Jerice je bil Kekec žalosten in potrtn. Saj je slišal, kaj je rekla mati popoldne Jerici. »Lepo pazi na otroka, da se jima kaj ne pripeti! Posebno pa na Kekca pazi!« — Tako je rekla mati. Kekec pa je šel; podršal se je po strmem snegu in se je prevrnil v prepad. Vso lepo obleko si je raztrgal, da ne bo za nobeno rabo več... O, Jerica ni niti utegnila paziti, pa je že napravil neumnost. Saj pravim — Kekec, o, Kekec! Čemu si storil to, da bo zdaj Jerica doma tepena zaradi tvoje norčavosti? Čemu, o, Kekec?

In Kekcu je bilo v srcu tako hudo, da je stisnil ustna. Bežal je skozi grmovje. bežal je skozi zeleni gozd in se ni ustavil niti enkrat. Jerica, uboga Jerica! Zaradi njega bo tepena in zmerjana. A Jerica ni ničesar kriva. Vsega je kriv samo Kekec; vsega je kriva samo njegova norčavost... Kekec, o, Kekec! Čemu si storil vse to?

Kekec je pridiral do pašnika. Tam se je vrgel v travo in je zajokal. Na glas je zajokal, ker ga je tako hudo bolelo v srcu. Zakaj je bil tako neumen, o, zakaj? Pustil bi naj bil zmrzli sneg, pa bi bil rajši zapiskal lepo pesem na piščalko, pa bi ne bilo nesreče. In Jerici bi ne bil napravil tega zla, tega velikega zla, ki jo čaka doma zaradi njega. O, resnično...

Kekec je zavpil še enkrat v svoji veliki bolesti in je zaril obraz med travo. Potem pa se je naglo dvignil in je letel na vso moč preko travnika. Med vrtovi je tekel proti domu, ker ga je bilo sram ljudi. Za trenutek mu je šinila v glavo misel, da bi se potuhnil pred materjo. Toda odločno je zmajal z glavo in je stopil urno preko praga. Mati je sedela v veliki izbi za mizo in si je podpirala glavo z rokami. Bila je vsa bolehnna in slaba.

Kekec se ni obotavljal. Košarico je postavil na mizo in je stopil tik pred mater. »Poglejte me, mati!« je rekel in je stisnil ustna. »Radoveden sem bil, kako se človek drsa poleteti po snegu. Pa sem podršal, pa sem se prevrnil v prepad... Joj, pa se je raztrgala obleka! Samo klobuček je cel in pa petelinje pero, o, mati!«

Mati ga je pogledala in se je vsa razsrjena dvignila. Za trenutek jo je posilil kašelj, da se je prijela za prsi. Potem pa je zavpila: »Kakšen si, ti nepridiprav, o, kakšen si! Kdo ti je rekel, da se drsaj po snegu? Ha? Kaj ti je rekla Jerica, ta malopridnica? Kje je prodajala zopet svoja zijala? — Pa sem ji rekla, naj pazi nate. O, lepo je pazila, lepo! Saj pravim...«

»Saj ni imela časa, da bi pazila name«, je odvrnil Kekec pogumno. »Ničesar ni kriva Jerica. Jaz sam sem vsega kriv. Naskrivaj sem se izmuznil, pa sem šel na sneg... Jaz sam sem kriv, mati. O, le vzemite pa-

lico! Veste, pet gorkih sem zaslužil. Ne bom zajavkal, mati, niti enkrat ne bom zajavkal... A Jerico pustite! Ničesar ni kriva...»

»O, le tiho bodi, nepridiprav!« ga je prekinila mati v svojem srdu. »Hitro se preobleci v staro šaro, pa ženi kozo past! A z Jerico, to malo-pridnico zijalasto, že obračunim... Na polici je palica — prinesi jo sem!«

Kekec se je oddahnil. Mislil je, da zdaj dobi svojih pet gorkih in raz-veselil se je. Naglo se je splazil na peč in je vzel s police palico. Dal jo je materi in se je postavil pred njo. Glavo je sklonil in se je nasmejal. »Zaslужil sem jih — o, dajte mi jih, mati, ker sem jih resnično zaslužil! Samo Jerico pustite, mati, ker ni ničesar kriva...«

»Ali mi nisi tiho?« je zavpila mati nad njim in mu je odmerila prvo gorko. Ovbe — neprijetno je zaščemelo Kekca po hrbtu; toda zajavkal ni. Še bolj se je sklonil, da bi mati lažje merila, in je čakal. A čakal je zaman. Mati je položila palico na mizo in ga je pahnila od sebe. »Kaj stojiš in zijáš? Preobleci se in ženi kozo na pašo!«

Kekec je izprevidel, da se mora ravnati po materinem ukazu. Molče se je oblekel v staro, oguljeno obleko, ki mu je bila napol prekratka. Nato je stopil še enkrat k materi. Proseče je dvignil roke in je moldeoval: »Ne storite Jerici žalega, mati! Ničesar ni kriva — o, resnično... Vsega sem kriv jaz, samo jaz, o, mati...«

A mati mu je pokazala duri, in Kekec je moral iti. Glasno je meketala koza v hlevu, ker je bila lačna in je hotela na pašo. Kekec jo je pognal molčé v strmo reber in se ni pogovarjal z njo kakor druge dni. Tam ob goščavi je legel na trato. Roke je podložil pod glavo in je strmel na visoke snežnike, ki so se kopali v svetlih solnčnih žarkih. Bilo je mirno in tiho vseñaokrog. Le tam doli med belim prodom je pošumeval gorski potok, kakor da bi se smejal in pritajeno hihital. Druge dni je Kekec prepeval in piskal na ves glas. A danes se mu ni ljubilo, ker ga je skrbelo zaradi Jerice. Bolelo ga je v srcu in peklo nekaj čudnega in bridkega, da mu je šlo skoro na jok. Saj je vedel: Jerica bo tepena in zmerjana danes zaradi njegove norčavosti. Uboga Jerica pa se je Kekcu smilila. Saj je bila dobra; govorila je vedno lepo in se mu je smehljala. Rada ga je imela in je vedno pazila nanj, da mu ni ničesar zmanjkalo.

»Ovbe!« je zaklical Kekec v svoji bolesti. »Čemu me ni mati nabila? Seveda — ščemelo bi me zdaj še nekoliko. Pa vseeno bi piskal na piščalko in bi pel lepo pesem. A zdaj me boli v srcu, tako jako me boli! Pa čemu je bilo vsega tega treba? Čemu, te vprašam, ti Kekec?«

In Kekec je bil ves žalosten in pobit. Strmel je nepremično na bele snežnike, ki so bili vsi lepi in mirni. Pa Kekca niso zanimali. Zanimal ga ni niti črn hrošč, ki je prišel kdove odkod in se je plazil po njegovi nogi. Imel je dolge in svetle tipalke in je bil tako krasen, da bi se mu bil človek kar čudil. A Kekec ga je samo brnil, da je odletel v grmovje. Pa je spet gledal nepremično na snežnike, in v srcu ga je bolelo...

Solnce se je bližalo goram. Tedaj pa je Kekec vstal in je šel po kozo, ki je ležala mirno tam gori ob skalovju. Molčé jo je pognal po hribu na-

vzdol in ji ni privoščil prijazne besede. Počasi je stopal za njo proti domu. Skoro bal se je doma. Saj je vedel, da bo zagledal Jerico vso objokano in žalostno. Dobro je vedel, da zdihuje zdaj nekje na dvorišču in se joče, bridko joče samo zaradi njega. Oj, in Kekcu bi bilo neprijetno vse to. Saj je bil prepričan, da zajoče tudi on na glas, če bi videl, da se Jerica joče. In bila bi bolest še stokrat hujša, še stokrat hujša.

Pognal je kozo naravnost na dvorišče. Sam pa se je splazil od strani k hlevcu. Samo, da bi ne zagledal Jerice, se je potuhnil na vso moč. Nikogar ni bilo na dvorišču. Vse je bilo tiho. Samo petelin je pel tam gori ob plotu. Kekec se je oddahnil in je stopil v hlev za kozo. Za trenutek je povetil glavo in je pomislil, kaj naj ukrene. A tedaj mu priđe hipoma na uho pritajeno ihtenje. Prestrašen dvigne glavo in se ozre krog sebe. In tam v kotu kraj jasli zagleda majhno deklico, ki se stiska k zidu in bridko ihti. Pa to ni bila Jerica; to ni bil nihče drugi nego mala Tinka.

Kekec se začudi. Stopi bliže, pa se dotakne Tinkinega ramena. »Ti si, Tinka?« izpregovori in se še vedno čudi. »Pa zakaj se jočeš, ti Tinkara? Ali me slišiš? Zakaj se tako cmeriš? Ali ti je pojedla mucika punčko? Ali slišiš, Tinkara?«

Tinka dvigne glavo in pokaže svoj objokani obrazek. »O, Kekec!« pravi in zajoka nanovo. »Strašno je bila Jerica tepena, o, strašno! Pa ni jokala, prav nič ni jokala... Tepena je bila zaradi tebe, Kekec. Veš, zato, ker si ti hudoben... Pa mama ji je rekla, da mora od hiše. Služit mora nekam daleč. Pa je rekla Jerica, da pojde jutri zjutraj... O, Kekec! Jerica pojde stran. Pa je ne vidim nikoli več...«

Mala Tinka je zajokala na ves glas. Kekec pa se je kar stresel samega strahu. »Ali je res, Tinka?« vpraša. »Ali je res, kar praviš?« — A Tinka mu ni mogla zaradi joka ničesar odgovoriti. Samo z glavico je pokimala in se je stisnila še tesneje v kot. Kekec jo je gledal še nekaj časa. Potem pa se je okrenil naglo in je zbežal iz hleva. Hitel je naravnost v hišo, da bi poiskal Jerico. Dobil jo je na podstrešju. Zavezovala je drobno culico in se je nasmehnila, ko je zagledala Kekca.

Kekec jo je nekaj časa gledal in je molčal. Nato pa je stopil tik nje in jo je vprašal ves pobit: »Ali greš res od hiše? Ali greš res služit? — O, Jerica, zakaj greš? Pusti culico in ostani doma!«

A Jerica je zmigala z glavo. »Moram stran«, je odvrnila žalostno. »Glej, mati mi je rekla tako, in zato moram od hiše. Že sem povezala culico. Jutri navsezgodaj pa odidem čez gore. K teti Nežari grem služit. Saj veš, onkraj gorá ima domačijo. Služit grem k njej, ker hoče tako mati.«

Jerica je povetila za trenutek glavo in je vzdihnila. Kekca pa je pričelo v grlu dušiti, da ni mogel izpregovoriti besedice. Samo za roko jo je prijel in jo je gledal ves žalosten. »In jaz sem vsega tega kriv«, je izpregovoril naposled. »Uboga Jerica, ti pa moraš trpeti zaradi mene. Ali si huda name, Jerica? Huda zaradi te nesreče?«

»Prav nič nisem huda«, je odgovorila Jerica in se je nasmehnila. »Mati me je tepla. Pa nisem huda nanjo. Saj sem zaslužila, ker nisem pa-

zila mate. Mati je bolehná in je sitna in zlovoljna zaradi tega. O, prav nič ji ne zamerim, da me je spodila od hiše. Saj vem, da bi itak morala danes ali jutri. No, čimprej, tem bolje...»

Kekec jo je poslušal. A kar hipoma ga je zbudlo v srcu nekaj tako bridkega, da je zajokal na ves glas. Oklenil se je Jerice in je ponavljal neprestano: »Ne pojdeš od hiše — ne pojdeš od hiše! Jaz sem kriv vsega, samo jaz! Zato pa pojdem jaz od hiše... Ali slišiš, Jerica? Jaz pojdem od hiše, jaz, ki sem kriv vse nesreče...»

»Ne bodi neumen, Kekec«, mu je prigovarjala Jerica in mu brisala solze z lic. A Kekec je zamahnil z roke in je udaril z nogo ob tla. »Jaz pojdem od hiše, jaz!« je ponovil uporno. »Služit pojdem k teti Nežari. Ti, Jerica, pa ostaneš doma. Resnično ostaneš doma, to ti povem...»

In Kekec je šel naglo s podstrešja. Iztikal je po kuhinji in izbi, a matere ni našel nikjer. Zagledal jo je šele na vrtu, kjer je rezala muljavo za prešiče. Pogumno je stopil pred njo. Z rokavom si je obrisal oči, pa je rekel: »O, mati! Ali vas nisem prosil, da nikarte tepsti Jerice? Lepo sem vas prosil. A vi ste vendarle topli nedolžno Jerico in ste jo še celo zapodili od hiše. Že si je zavezala Jerico culico in jutri zjutraj pojde služiti k teti Nežari za gore. A Jerica je nedolžna, mati. Vsega sem kriv jaz... Zakaj niste pretepli mene in me zapodili od hiše? — A jaz vam rečem, mati — Jerica ostane doma. Jaz pojdem od hiše, jaz pojdem služiti k teti Nežari! Zato, ker sem kriv vsega, pojdem z doma. A Jerica ostane doma, mati...»

Mati ga je vsa začudena gledala. Srp je položila v travo, pa ga je gledala. Roke je stisnila k prsim in mu ni odgovorila dolgo časa ničesar. »Kaj govoriš neumnosti?« je dejala potem. A vendar ni bila nevoljna in neprijazna. »Kar sem rekla, sem rekla. Jerica gre od hiše — pri tem ostane. Zakaj me pa ne poslušá? Zakaj je tako zijalasta? — Glej, samo za las je manjkalo, pa bi se bil ti ubil za Krivim plazom, o, samo za las! In vendar sem ji naročila, naj pazi mate. — O, naj le gre med svet k tujim ljudem! Pri teti Nežari se bo že naučila, pa ne bo več zijalasta...»

»A vendar je Jerica nedolžna«, je ugovarjal Kekec. »Jaz sem bil zijalast, jaz, mati. Zato pa pojdem od hiše, da se odvadim zijalosti. Dobro mi bo podkurila teta Nežara, in v treh tednih bom zdrav, mati. A Jerico pustite, mati, ker Jerica niti malo ne pozna zijalosti.«

»Tiho!« je velela mati osorno. Pobrala je nažeto muljavo in se je obrnila proti domu. Zasukala je Kekca in ga je pognala proti hiši. »Da si mi tiho!« je govorila. »Če ne, boš še klečal vso noč. Kar sem dejala in napravila, to je moja stvar. A Jerica naj gre, da se priučí pameti in reda. Ali si slišal?«

Kekec ni več govoril. Glavo je sklonil in je molčal vso pot. V izbi se je spravil za peč in si je podprl glavo z rokami. Strmel je v tla in je premišljal. Tiho so se odprle duri, in v izbo se je priplazila mala Tinka. Boječe in plaho je stopila k peči in se je dvignila trudoma na klop. Potem pa

se je stisnila v kot in je ždela tam. Prst je vtaknila v usta in je gledala vsa plašna k mizi, kjer je pripravljala mati večerjo.

Nobenemu ni teknila tisti dan večerja. Kekec in Tinka sta se vedno ozirala v vrata in sta pričakovala, da pride Jerica. A Jerice ni bilo od nikoder. Molčé so povečerjali, in potem je spodila mati otroka spat. Nekaj časa sta se obotavljala, a naposled sta vendar šla. Toda dolgo, dolgo nista mogla zaspati. Strmela sta skozi nezagrnjeno okno na visoke snežnike, ki je za njimi zahajalo solnce. Snežniki niso bili beli, ampak rdeči kakor vstajajoča zarja. Preko nebatičnih skal se je razlival rdeč ogenj. Izginil je sneg, in vseokrog je trepetal samo živ plamen in je objemal visoke gore. Gore pa so drhtele in so se smehljale v mračno, temno dolinico...

Tisti čas je spela Jerica preko polja. Tuintam se je sklenila, pa je utrgala lepo rožo. Že je imela nabran velik šopek, da ga je komaj držala v rokah. Zavila je med njivami in je stopila na pokopališče, ki je stalo sredi polja. Iz gozda se je oglašal zapoznel kos in je drobno vesel pesem v tihi večer. Jerica je obstala kraj nizke gomile, ki je bil vanjo vsajen nizek, lesen križec, ovenčan z že napol uvelimi rožami. Ves grob je bil posajen z živimi, lepo vonjajočimi cveticami. Jerica je pokleknila in je pritrdila šopek na leseni križ. Sklenila je roke in je povesila glavo.

»Mamica!« je zaklicala, in v oči so ji stopile solze. »Prišla sem k vam po slevo. Zapodila me je mačeha z doma, in v jutru grem služiti v tui svet... O, mamica! Sama bom in zapuščena, kakor bo zapuščen vaš grobek...«

Deklica je zaplakala na glas in se je sklonila, da se je dotikala z obrazom groba. A grob ni bil mrzel; bil je poln rožic in mehke tolažbe. Samo tih je bil, tako tih in mrtev! — Jerica je jokala in je klicala mamico. A nihče ji ni odgovoril glasne besede. Samo rožice na grobu so se tresle v večernem vetrecu, ki je pošumeval nad pokopališčem. Šepetale so tiho in lepo in so se sklanjale nad grobovi. Jerica je slišala ta šepet in se je polagoma pomirila. Dvignila je obraz in je gledala na mrtvi grob. — »Mačeha me je zapodila z doma«, je rekla. »Pojdem in se nemara več ne vrnem. Pa kdo bo skrbel za vaš grobek, mamica? Kdo bo prilival rožam, da ne usahnejo sredi poletja? O, kdo, mamica?«

Rože so se stresle in so na glas zašumele. Jerica se je nasmehnila in jih je pogladila z roko. »O, saj vem, kaj mi hočete povedati«, je dejala. »Glejte, nebo vam pošlje roso, ko boste žejne in boste pričele hirati. Resnično — Bogek je nad nami, in Bogek nam je dal dobre zvezde, ki čuvajo nad nami in nam kažejo lepo pot. Bogek bo skrbel za vas, rožice, kakor bo skrbel tudi zame. O, resnično...«

S tihiimi, gorkimi besedami se je poslavljala Jerica od mrtve mamice. Noč je že legala na dolino in bele gore. Zvezde so se užigale po nebu. Bile so velike in svetle. Mirno so gledale na zemljo in so se prijazno smehljale. Bile so kakor tihe oči, ki gledajo nekam daleč, daleč; v tisto deželo gledajo, kjer se smeje lepa sreča. Vesela je sreča; zato pa se tudi smehljajo nebeške zvezde in so vse vesele,

Jerica je gledala zvezde in se je smehljala. V srcu ji ni bilo več žalosti in strahu. Ni ji bilo več bridko v duši, ker mora z doma. Saj je bila prepričana, da se ji ne bo godilo slabo, dokler se bodo smehljale nad njo božje zvezde. Lepo ji bodo kazale pot v neznano deželo. Za njimi pojde, kamor jo bodo vodile. Pa nemara zagleda v neznani deželi tiho srečo. Pa se bo smehljala in bo vesela, kakor so vesele božje zvezdice na nebu ...

(Dalje.)

Cvekov Stanko vsem „Zvončkarjem“:
Dobro jutro!

Tiha zemlja se budi . . .

Tiha zemlja se budi
in v življenje novo vstaja,
ptica pesem švrgoli:
»Čujete? Pomlad prihaja!«

O, naj pride, naj nam da
radosti in cvetk in petja,
da se duša rasigra
v solnčnem raju mladoletja!

Simon Palček.

Mamin god.

»Že mamin god se bliša,
nič nimamo drobiža,
oh, kaj storimo naj?»

Da dar ji preskrbimo
in radost naredimo,
denarja, oče, daj!«

»Kaj bi ji kupovali!
Sirotki ste še mali,
voščite le ji zdaj!«

»Kakovo bi voščilo
všech najbolj mami bilo,
ti veš, povej še nam!«

»Voščil besed je praznih
vse polno v knjigah raznih,
pa tudi sam jih snam.

Ker pusto, neučeno
je gosti vedno eno,
vam pesem novo dam.

To se mi naučite,
s njo mamu počastite,
tako zapojte jej:

Preljuba naša mama,
za god si kupi sama,
kar srce ti želi!

Če nimaš zdaj denarca,
počakaj še do marca,
da sima odbeži!

A potlej s prazno vrečo
hajd v svet za dobro srečo,
in cvenk se spet dobi!«

Vsem roko je podala,
veselo se smejala
je mama šali tej!

Fr. Rojec.

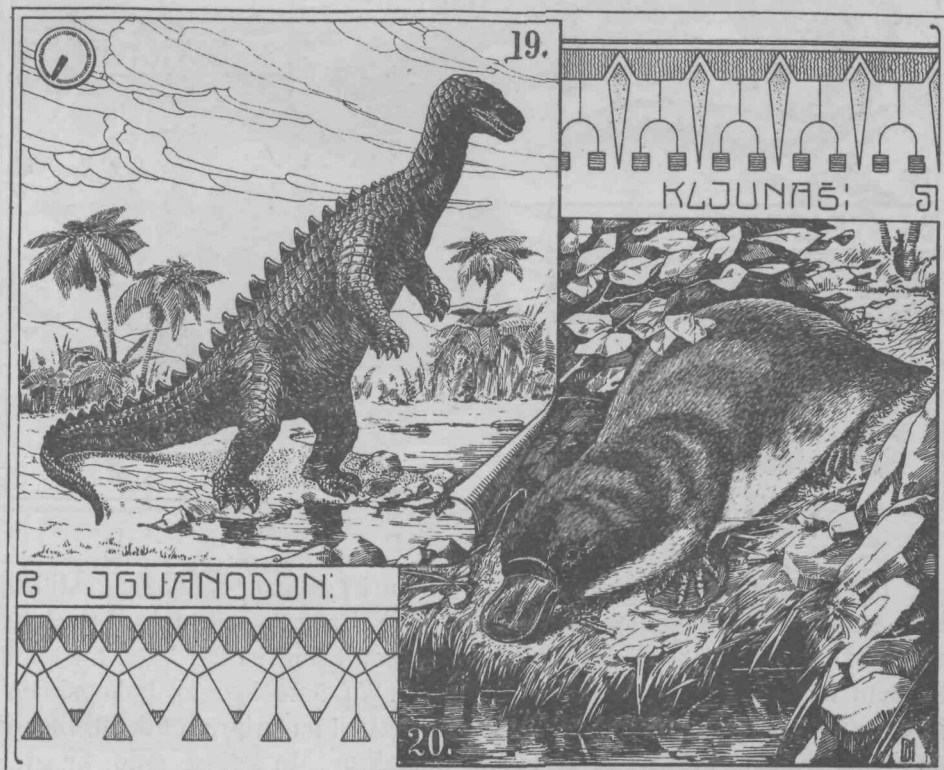
STRIC TINE:

Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni.

19. IGUANODON.

V Avstraliji živi prilično poldrugi meter visoka žival, ki uporablja za hojo ali pravzaprav za skakanje edinole močne zadnje noge. Temu skakaču pravijo klokan ali kenguruj. Njemu je bila po zunanji postavi nekoliko podobna zver, ki jo vidite na sliki, in ki je nekdanj živela v Evropi. Bila je pa mnogo večja. V nekem belgijskem rudniku so odkrili več okostij tega predpotopnega orjaka. Pravijo, da meri največje okostje v višini preko sedem metrov!

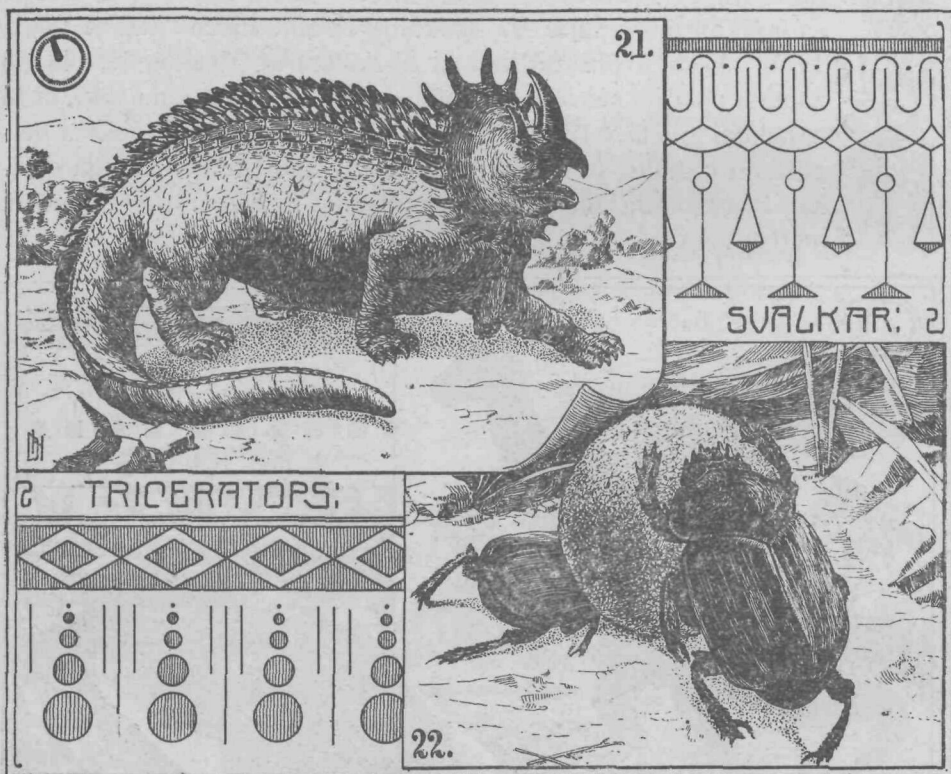

20. KLJUNAŠ.

To je čudak! Samo glavo pogledjte! Ali ni to čisto navaden račji kljun? A navzlic temu kljunaš ni raca. Že zaradi tega ne, ker ima štiri noge. Ima pa še več drugih posebnosti. Tako n. pr. ne izkoti živih mladičev, kakor pri nas pes ali mačka, ampak samica nese jajca, kakor naša kokoš. Iz jaje se izvalijo mladiči kljunaši. Ej, kakšne čudne živali so tam v Avstraliji!

21. TRICERATOPS.

Ime je čudno, žival pa še bolj! In strašna je obenem. Bil je to živalski velikan, ki mu danes ni para na tej božji zemlji. A to nas ne zanima več tako posebno. Sedaj poznamo že dolgo vrsto takih davno izumrlih velikanov. Po svoji grozotni zunanji obliki pa prekaša ta orjak vse sodruge, ki sem vam jih pokazal v podobi. Kaj pravite, ali je nosil tista ogromna šila na glavi, pa koščeni, z bodicami naperjeni ovratnik le v okrasek? Ne verjamem!

22. SVALKAR.

In sedaj še nekaj o hrašču, ki so ga stari Egipčani po božje častili, in ki je skoraj za las podoben našemu govnaču. Pa ga nisem uvrstil med čudovite živali zaradi tega. Tudi ne zaradi neobičajnih oblik. Všeč mi je bil, ko sem čital o njem, s kakšno vnemo svalka tisto kroglo, kako skrbno jo čuva in kako jo često z velikim trudem zvali na pripraven kraj, kjer jo zakoplje. Kroglo sestavi iz živalskih odpadkov. In kaj je sredi krogle?

Hm, tam notri je jajčece, ki se izleže iz njega nov hrošč, oziroma najprej samo ličinka. Krogla ji služi v hrano.

23. MAMUT.

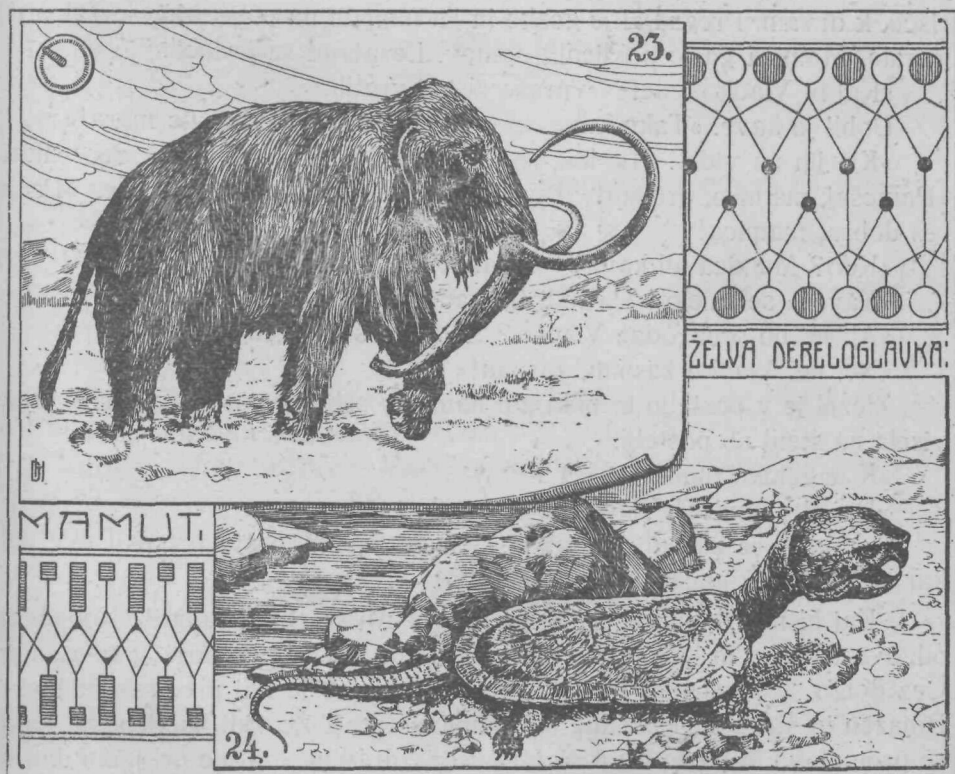
Človek bi rekel, da je to slon. A če pogledate žival natančneje, vidite, da se precej razlikuje od slona. Dolga, gosta dlaka pokriva velikansko truplo. Okla so mnogo daljša in bolj zakrivljena nego slonova. Tudi je bil mamut mnogo večji od slona. Prebival je v Evropi ob času, ko je bil nje velik del pokrit s snegom in z ledom. Prve ostanke je odkril leta 1799. neki Tunguz ob izlivu reke Lene v severni Sibiriji. In to ni bilo le okostje, ampak ohranjena je bila še koža. Celo deli mesa so bili ohranjeni. Žival je namreč mnogo tisočletij ležala v globokem — ledu.

24. ŽELVA DEBELOGLAVKA.

Želve so vobče čudne živali. Zavarovane so s silnim roženim oklepom, ki gledajo iz njega le glava, noge in rep. A repa je navadno malo. Žival pa v nevarnosti tudi lahko skrije glavo in noge. Naši debeloglavki bi se to gotovo ne posrečilo, zakaj rep je mnogo predolg. In glava! Prav zaradi glave sem izbral to želvo, ne pa kakšne druge živali.

*

Končavam! Ne rečem, da mi je pošlo gradivo. Ej, koliko je še čudakov med živalsko množico! A število, ki sem vam ga iz početka obljubil, je dopolnjeno. Zato pa do snidenja v tekočem letu, če nas ne pobere vojna in če ne poide dotlej ves — papir!

Bolan.

o solnčnih januarskih dneh je prišel zadnje dni v mesecu preobrat. Zvečer so ostale megle, in zjutraj ni bilo več solnčeca. Vladko se ni mogel več veseliti rdečih in rumenih luči, ki jih je risalo vzhajajoče solnce v sobi. Dan je bil siv. Po tleh je bilo belo, na drevesih so bile nanizane drobne bele iglice. Nekaj je pršelo iz zraka, a videti ni bilo ničesar.

»Kdaj bo solnčece?« je najprej vprašal Vladko.

»Danes ga ne bo. Megla je, in morda bo snežilo«, je odgovorila mamica.

Skočil je na postelji pokonci in odgrnil okno. Ko je premotril vreme, je odločil: »Vladko pojde danes tudi vun, veš, mamica.«

Popoldne je šel k sosedovim. Dobil je nekje kos kladiva. Z njim je tolkel na vrtu po zmrzli zemlji. Prišel je s kladivom domov.

»Nesi takoj nazaj, kjer si dobil!«

»Pa bom še zunaj!« pristavi deček.

Odskakal je. Največje veselje mu je bilo, če je smel biti pod milim nebom. Za to bi bil pustil vsako jed. Skozi okno je videla mamica, kako je nesel kladivo nazaj in potolkel z njim malega Joška po nosu. Spremljal je sosedove otroke iz skednja v hlev, v hišo, iz hiše k studencu na dvorišču, k drvam. Preganjal je goske in jih napodil na polje, kjer so žalostno gagale. Mamica ga je poklicala domov. Le nerad se je ločil.

»Kaj bi Vladko jedel?« vpraša že na vratih.

Dobil je kave. »Take kave, ki ima črne pike, Vladko ne mara!«

»Kje jih pa vidiš! Le kar jej, boš videl, kako je dobra«, reče mati.

»Pomešaj, mamica, prosim!« Tega ni hotel znati, a pojedel je vse. »Pa je res dobra, mamica!«

»Kdo? Mamica ali kava?« vpraša mati v šali.

»Kava!« se smeje. »Pa tudi ti, mamica! Spat!«

»Ali me bo prezgodaj, Vladko? Še malo se poigraj!«

»Ne, ne. Vladko zaspan, zaspan!«

Zlezel je v posteljo in pokrižal namesto sebe svojo fotografijo, ki je visela na steni ob postelji.

»K angelčku moli!«

»Daj ti, mamica! Vladko je zaspan.«

Kar hitro je zaspal. Mamica je sedla k delu. Nista pretekli dve uri, kar se Vladko z glasnim jokom zbudi.

»Kaj bi rad, Vladko? Ali te kaj boli? Ali se ti kaj sanja?« Nobenega odgovora. Jokla in kliče dalje. Mamica vprašuje, prigovarja; vse zaman. Čez dolgo se pomiri in zopet zaspí. »Otrok se je kaj premrazil danes«. Bojazen in strah sta potrkala na mamičino srce. Že vidi ljubljenska, kako se premetava in blede v vročici. Doktor, zdravila... Čuje pri njem dan in

noč. Zaman. Ličece obledi, tople živahne očke zastanejo. Mati se čuti strto ob njegovi posteljici. Ljudje prihajajo. Ne, nobenega človeka ni treba! Sama hoče biti s svojim detetom. Vzamejo ji ga in ga zagrebejo na gričku pri cerkvi. Nad njim modro nebo, trata in cvetice okolo njega, ptički v grmovju ob zidu. Tam bo spal. Tja bo hodila k njegovii zeleni posteljici; pripovedovala mu bo pravljice, pela pesemce. Take strašne misli begajo mater.

Svetla solza se prikrade v oko, za njo še cela vrsta. »Ne, ne! Samo tega ne!« Srce vztrepeta v boli in molitvi, prsti se krčevito stisnejo.

Mamica prežene črne misli in se zopet loti dela. Vstane in se sklone k Vladku. Zdaj mirno spi, in zdrava rdečica je razlita po ličecih. Svetega blagoslova in sto sreč prosi mamica zanj. V njenih očeh se zrcali neizmerna ljubezen, upanje in boleost. Zopet priime za delo. Nedolgo vnovič krik in jok.

»Mamica!«

»Saj sem tukaj, Vladko. Kaj ti je?«

Nič odgovora. Vprašuje, boža, prigovarja; Vladko tjoka na ves glas naprej. Debele solze se mu nabirajo v koticčkih, mamica jih briše. Hoče ga vzdigniti, a je težak kot svinec.

»Mamica!«

»Da, Vladko! Ali te boli trebuh?«

»Ne.«

»Kaj pa?«

»Saj veš!«

»Kako naj vem jaz, če ti ne veš! Ali te boli glava?«

»Ne.«

»V prsah?«

»Ne!«

Mamica prične slutiti, kaj je Vladku. Kamen se ji odvali od srca.

»Ali te bole oči?« vpraša.

»Ne!«

»Ušesa?« — »Ne!« — »Roke?« — »Ne!« — »Noge?« — »Ne!«

»Ali te bole lasje?«

»Ne! Tudi nosek ne!«

»Kaj pa je potem? Siten si, kaj ne, Vladko?«

»Da!« odgovoril naposled deček.

Kar na mah je ozdravel. Pa navsezadnje bi bila kmalu tudi šiba rekla svojo!

VINKO KLANŠEK:

Zadnji Ave!

(Učitelju nadporočniku R. Svetetu v spomin. — † 11. IX. 1917
na Soški fronti.)

Romale so trume. Obrazi so bili mrki, temni in z njih sem čital pritajen strah, dušno bol. Korak trum je bil negotov, počasen, oči so se jim bolestno obračale. Na gori je zapel zvon. Ave! ...

Kot srebrna nit je prepletal njegov glas samotno poljano, in v molčečih srcih je odmevalo: Ave! Ave! ...

Pridružil sem se romarjem in klical z njimi: Ave! ...

Šli smo dalje, dalje ...

Noč je razgrnila črn prt in položila na mrtvaški oder beli dan. Tisoč luči je zagorelo okrog njega. Na nebu je bila krvava sled.

Romali smo dalje ...

Hotel sem zapustiti trumo, ker mi je prihajalo v srcu čimdalje tesneje, ker so postajali obrazi čimdalje bolj mrki in strašni. Potegnili so me s seboj, in moral sem romati v temo, v noč ...

Velika je bila planjava, ki smo hodili po njej. Okrog nas so zazijali grobovi. Strast je puhtela iz njih, peneče so sikala žrela.

Pogledal sem v prvi grob. Vanj je bilo pogreznjeno mlado življenje. Sklonil sem se, da bi bliže videl obraz. Bil je krvav, medel, s široko odprtimi očmi. Zdelo se mi je, da ima zapisano v očeh: »Človek, vrni mi življenje, ki si mi ga vzel!« Groza mi pretrese kosti in mozeg. Vzel ti je življenje človek, a vrniti ti ga ne more.

Romal sem dalje in dalje med neznanimi obrazi. Pridemo do gore Svetega Gabriela.

Čimdalje več grobov je bilo okrog nas, čimdalje večji in strašnejši so bili.

Ozrem se v stran in vidim klečati ljudi. Oči imajo uprte v tla, v globino. Spoznam obraze. Moji znanci so, bratje, sestre in prijatelji, mladi in stari. Med njimi je tudi moja prijateljica iz otroških let.

Iz oči ji vro solze in padajo na peščena tla. Iz njih rastejo ciprese in molče pripogibajo vrhove nad utrujenimi glavami.

Zapustim romarje in stopim k znancem. Prijateljica iz otroških let me prime za roko in povede bliže.

Ah — znan obraz! Moj prijatelj Rado!

Zavit je v mrtvaško senco. Poklekнем ...

Zvon na griču mu zapeje zadnji Ave! ... In njegov otožni glas odmeva v naših srcih ...

Goriški mladini. ~~~~~

ihar grozan besni po naši domovini,
vihar se vije po gorah in po ravnini;
trpljenja polno vse, povsod le vlada bela smrt,
vaš dom premili v razvaline je podrt.

Ker vi sedaj ste v letih nežne še mladosti,
z orožjem boja pod zastavami ste prosti,
v zaledju varnem pa skrbijo vestno le za vas,
da se značaj in um ojači za prinodnji čas.

Bodočnosti, ko kliče v nove boje,
pripravite že zdaj moči in sile svoje.
Prihodnji boj ne bo krvav kot oni, ki je bil,
le borba bo velika uma in duševnih sil!

Da vsaka rana, kruto zdaj nam prizadeta,
zaceli se, bo dela, truda mnoga leta,
da delo izvršite domovini v čast tedaj,
marljivo uma meče brusite že zdaj!

Podbreški.

❧ Radovedna bratca ❧

Trpljenje mestnih otrok.

o smo bili mi še tako mladi, kakor ste vi sedaj, dragi »Zvončkovi« čitatelji, smo poznali vojno samo toliko, kolikor smo slišali moliti v cerkvi: »Kuge, lakote in vojne reši nas, Gospod!« O vojni pa, o frontah, jarkih, bombah, granatah, šrepnelih nismo niti slišali nikoli. Kako vse drugače je z vami sedaj, otroci moji! Kako dobro poznate vse take in enake besede, ki vas jih je naučila, žal, ta najnesrečnejša vseh vojn! Da, da, ubožci moji, tudi vi občutite sedanje hude čase; toda vi, ki ste tako srečni, da bivate na kmetih, ne občutite teh hudih časov tako hudo v primeri z ubogimi vašimi sovrstniki, ki živijo v mestih in predmestjih. Ti ubožci so najnedolžnejše žrtve krute vojne.

Vi tam zunaj na kmetih imete pač svoje očete in brate v vojnikih, v vojni in na frontah, a vaše srce je še premlado, da bi moglo občutiti in si predstavljati smrtno nevarnost, ki so v njej vaši dragi. V šoli, na paši, pri igrah se zamotite in razmislite.

Doma dobivate mleka, kruha, kaše, fižola, krompirja in kar je takih stvari — vse tudi zabeljeno. Vaša ličeca so rdeča in okrogla, vaši životki so lepo zaliti. Kako vse drugače pa je z vašimi malimi sovrstniki v mestih in predmestjih!

Ti imajo tudi svoje očete in brate v vojni kakor vi, a pozabiti ne morejo ne njih, ne vojne niti v šoli niti pri igrah, ker jih vedno in vedno spominja želodček na to, da je vojna. Oni nimajo mleka, kaše, fižola, moke; le kruha in slabo zabeljene hrane imajo ravno toliko, da lahko dihajo, če so bolj slabotni, pa hirajo in umirajo. Ličeca naših otrok v mestih in predmestjih niso rdeča in niso okrogla; obrazi so se jim podaljšali, ličeca so jim siva in oči udrtje in povečane zaradi upadlih obrazov. Mislijo samo na hrano in kruh. Med sabo se večkrat pogovarjajo, kako je, kaj in koliko se jedli pred vojno. Ob samih spominih jim zažare obrazi in se jim zaiskrijo oči. V mislih nimajo nič drugega, nego kaj dobe za kosilo in kaj za večerjo. A ko pokosijo in povečerjajo, so lačni, kakor so bili prej, saj jim matere ne morejo pripraviti ne dovolj gostih, ne dovolj zabeljenih jedi. Ko polagajo žlice iz rok, so njih obrazi žalostni in čmerni, jesti so ravnokar pričeli, pa že ni ničesar več. In sanja se jim tudi o kruhu in hrani. Večkrat zajoče tak speč ubožec in kriči: »Moj kruh je odlomil Joško, moj kruh je vzel Janko!«

V šoli dobivajo kosilce, bomo sicer, a če bi dobivali še doma svoj del, bi bili morda siti vsaj enkrat na dan. Toda matere računajo na šolsko kosilo in njihov del razdelé onim, ki so doma. Tako so ti ubogi želodčki vedno nenasičeni, in otroci čutijo, kakor bi jim bila v želodcu kakšna žival, ki jih grize, razjeda in vedno zahteva: Še, še! Po kosilu dobivajo v šoli tudi kosček kruha, ki je črn in časih kisel in grenak. A kako so ga ve-

seli naši otroci! Nekateri so tako srečni, da ga smejo kar pojediti domov grede, drugi ga pa morajo prinesiti domov, da bodo mame urezale popoldne kosček manj za malico. Kako poželjivo gledajo velike oči borni vojni kruh, ki ga ima dobiti šele ob 5. popoldne. Zebe ga, modrikast je v obraz, nego tisto črno vodo s cikorijo brez kapljice mleka. A tista žival tam notri v želodcu kriči, razjeda, hoče še in še. Otrok odlomi mrvico, odgrizne drugo, kruhek se drobi, in v ročici je le še nekaj drobnih kosčkov in drobtin. Ko te prinese še srečno domov, je tu zopet gorje. Bratci in sestrice — vsak odščipne malo, da »pokusi, kakšen je danes«. Eden bratov mu ponuja za kosček lepo sliko ali kaj drugega. Popoldne pa popije ubožec samo črno, grenko cikorijo, za večerjo dobi nekoliko žlic redkega močnika. In naslednjega dne se začne isto trpljenje. Zbude se iste misli, ista neutešna poželjivost se oglasi.

Pa še drugače trpe ti naši ubožci. Stati morajo namreč časih po ure in ure na mrazu, dežju in v megli, da dobe na strogo odmerjene izkaznice oni borni, tako skopo odmerjeni kruhek. Pridejo časi, ko zmanjkuje kruha, in tedaj se tak ubožec postavi pred prodajalnico ob 10. predpoldne za kruh, ki ga ima dobiti šele ob 5. popoldne. Zebe ga, modrikast je v obraz, zabuhle ima roke od ozeblin, pa preskakuje z ene noge na drugo in teka iz vrste do vogala gledat, ali še ne peljejo kruha. Prej si pa še dobro zagotovi mesto ter zabičuje onemu, ki je pred njim, in onemu, ki je za njim: »Glej, tukaj sem jaz, da veš!« Je li čudo, da odščipne sedaj — ko nese težko dočakani kruh domov — mrvico ob strani, ker štrli ravno tako navzvon, ali da odlomi na kraju skorjico, kjer bi se najmanj poznalo? Če se pa kar »samo« preveč odlomi, ga čaka doma ostra beseda, ako ne tudi še kaj drugega. Kaj veste vi, otročiči, tam na kmetih o vrstah za meso, oglje, mleko, zelje, petrolej? Sedaj je to pri nas malo bolj urejeno, a naši otroci so stali za vse to v vrstah ure in ure dan na dan, so prezebali in strašno trpeli.

Dočim se vi, otroci, tam zunaj grejete ob goriki peči in veselo gledate vun v lepo zimsko pokrajino, prezebajo vaši ubogi sovrstniki v nezakurjenih prostorih, se tresejo mraza in gladu.

Za vse to ne veste, otroci, tam zunaj na kmetih, ker imate drv, sladkega mleka in tečne kaše in so vam ličeca rdeča in okrogla. Tam notri v želodčku pa, kjer imajo mestni otroci tisto strašno žival, ki jih razjeda in vpije: »Še in še!« — tam notri imate vi lep mir, kakor bi ne bilo strašne, krute vojne.

Zakaj vam govorim o tem? Zato, da boste vedeli, kako hudo pritiska vojna zlasti na mestno mladino, in da boste imeli z njo še več sočutja in usmiljenja, kakor so ju doslej gojila do vaših mestih vrstnikov vaša blaga srčeca.

Čez poljé in log . . .

Čez poljé in log
stopa dobri Bog,
zemlja ga pozdravlja,
zemljo blagoslavlja.

Solnce vsepovsod
sveti mu na pot,
v duše naše sveti,
voljo v srcih neti.

Vriskajoč, pojoč
zremo v dan cvetoč,
v jasni dan hitimo —
nič se ne bojimo!

Leon Poljak.

— V spominsko knjigo. —

*Naj pesem življenja
Ti v srcu kipi,
šaj človek na svetu
le enkrat živi!*

Nedin Sterad.

— Minljivost. —

*Tožno samuje
staro zidovje,
časov nekdanjih
lepo domovje.*

*Sreča mladosti
hitro nam mine,
v duši pusti le
sladke spomine.*

Nedin Sterad.

Besedna uganka.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Hitrejša je kot strela,
 prozornejša kot duh,
 a vsa človeška dela,
 gibanje, vid in sluh
 ljudi le ona vodi
 od nekdanj že povsodi.
 Kdor pa se več uči
 in vztrajno sam se trudi,
 da višji stan dobi,
 seveda njega tudi
 s krepkejšimi močmi
 podpira pri vseh delih,
 prijetnih, neveselih
 in vseh podjetjih smelih.
 Dviguje učenjak
 kot lahni se oblak
 s prečudno nje močjó
 visoko tja v nebo;
 na solncu lise slepe
 marljivo pretipuje,
 kometom meri repe,
 po zvezdah popotuje.
 Spet drugemu pomore
 zariti se v zemljó

ter notranje prostore
 razjasniti svetló . . .
 In morsko je globino
 preplavala do dna;
 od tam na površino
 zaklade, čuda vsa
 nam dvignila je ona.
 Meč, prestol, zlata krona
 so tudi nje stvari;
 še lepša, bolj kraljeva
 se ona razodeva
 v umetnostih ljudi,
 ki jim za njih poklic
 pomoči in pravic
 najvišjih podeli.
 V teh delih pa živi
 in vedno bo živela,
 umetnike slavi
 in njih nesmrtna dela.

A ti zdaj rešujoč
 uganko to, povej
 ime nje in pomoč
 pri tem poišči v — njej!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Profesor — brivec.

Profesor Beligoj je imel navado, da je vedno nosil sive obleke. — Tako so se svoji čas oblačili v sive obleke tudi brivci na Grškem. Take barve obleke so jim bile najprikkladnejše zaradi belega praška, ki so ga rabili pri striženju in britju, da se jim to lepotilo ni mnogo poznalo na oprашenih oblekah. — Nekoč je stal profesor Beligoj pred stanovanjem ob pritličju svoje hiše. Tam ga nagovori mimogredoč mož, reki: „Prosim vas, da mi ostrižete lase!“ — „Prav rad,“ odgovori prijazno profesor. — Stopi v pritličju v svojo sobo, vabeč moža, naj sede na stol. Ko se to zgodi, začne profesor s svojimi dolgimi škarjami, ki jih je navadno rabil za prerezovanje knjig, rezati možu lase z glave. Ker je bil pri tem delu še precej neroden, se je večkrat pripetilo, da so bila možu ušesa v nevarnosti, da mu jih ne odstriže. — Končno je profesor možu izjavil, da je delo končano, ter ga je prosil, naj se ogleda v zrcalu. — „Za Boga svetega, kakšnega ste me naredili!“ zavpije mož, gledajoč se v zrcalu. „In vi hočete biti brivec?“ — „Ne, jaz nisem brivec,“ odgovarja profesor, „ampak jaz sem — profesor! No, in profesorji vendar ne strižejo las, a vi ste me prosili, da naj vam lase ostrižem in to uslugo sem vam radevolje storil. Seveda morate biti sedaj zadovoljni z mojim delom, zakaj storil sem le, kar ste želeli, a od mene ne morete nič boljšega zahtevati, zakaj jaz nisem brivec.“ — Profesor Beligoj je možu odprl vrata, in z naglimi koraki je ostriženi mož izginil preko ulice.

Anton Leban.

Pes.

Večkrat slišimo, ko se dva pričkata in prepirata, vzklikati zaničljive besede: „Ti pes!“ — V tej besedi — pes — je izraženo zaničevanje — osebe. — In to gotovo ni prav! — Malokdaj ima človek lepo pasjo lastnost, ki jo zovemo zvestobo. — Pes čuva hišo in svojega gospodarja. On je razumljiv in ti čita z obraza tvojo voljo. Pes te sluša in čuti s teboj, ako si žalosten ali vesel. Tudi je pes hvaležen za vsak grižljaj, ki mu ga nudiš. Poplača ti vsako dobroto. — Pes je že od pamtiveka znak zvestobe. Brezpogojno sledi svojemu gospodarju. In ako mu gospodar umre, večkrat tudi pes za njim pogine. — Dobil so že psa mrtvega na grobu svojega gospodarja. — Kaj pa naj rečemo o psu Bernardincu? — Koliko nesrečnežev je že rešil gotove smrti iz snežnih zametov! To nam dokazuje zgodovina. — In dandanes v vojni? Tisoč ranjenih vojakov je pes rešil gotove smrti na bojnem polju. Sanitetni pes v vojni je posebno važna in imenitna žival. Ranjenec leži v gozdu, na polju; nihče ne zna zanj. Sam si ne more pomagati; vidi že smrt pred seboj. A glej! Sanitetni pes se bliža, ga povoha, obliže in spozna našega vojaka — ranjenca. Reši ga. Na stotine imamo takih slučajev v sedanji vojni. — Pes je rešil vojaka iz ognja, vode in drugih nevarnosti. — Mnogo vojakov se

zahvaljuje psu za življenje. — Zaradi tega ljubite psa, zakaj on je najboljša žival človeku! On je človekov — prijatelj. — Ravnajte lepo s psom! Ne zaničujte ga, zakaj pes je naš dobronik! — Ne zmirlajte ga! A tudi ne rabite njegovega imena — pes — kot psovke nasproti ljudem! Anton Leban.

Milijon.

To besedo čujemo sedaj v vojni mnogokrat. Milijoni ljudi se bojujejo, in milijone denarja stane vse to. Koliko pa je to milijon? Nič lažjega, kaj ne? Enica in šest ničel. Dobro! Sedaj pa poizkusi šteti do milijona! Mogoče boš rabil en mesec ali še več, preden ga došteješ. Smeješ se mi, ne veruješ? Poizkusi! Da pa vidiš, kako velik je milijon v bankovcih, sem oskrbel sliko. Ta je iz zasedene Srbije — iz Šabca. Tisti gospod tam zadaj je naš rojak, gospod davčni oficial Brajnik. Ta gospod pobira davke za šabački okraj. Ko je bil nabran prvi milijon kron, smo ga fotografirali. Vidiš, dragi moj, kadar

hoš imel toliko denarja, ti porečemo milijonar! Če bi pa razmenjali bankovce v krome in jih polagali drugo na drugo, bi bil stolpič srebrnih kronic visok 1000 m. Krona je debela 1 mm, računaj! Ako bi pa polagali na tleh krono poleg krome po debelini, bi segala „rešta“ 1 km daleč. Položi krono na tehenco! Recimo, da tehta 1 dkg; milijon kron bi tehtal torej 10.000 kg. Na podoben način lahko izračunaš tudi za druge kovane novce število in težo. Kaj bi s tolikim denarjem? Na vozove z njim in hajdi na belo cesto! Pa te srečam s težkim tvorom in te vprašam: „Kaj pelješ, prijatelj?“ Odgovoriš mi: „Vozim milijon!“ — Da bi ga le res in kmalu! Božo Račić.

Čenjeni gospod Doropoljski!

Blagorodni gospod Doropoljski!

Letos sem si tudi jaz naročil „Zvonček“. Željno sem pričakoval prve številke. Jako mi ugaja, posebno pa berilo „Izpred sovražnih topov“. Prvo uganko sem rešil, a odposlal je nisem. Zdrav sem in močan. Hodim v III. razred. Imam dve sestri: Miciko in Anico in brata Lojzka. Micika začne letos hoditi v šolo.

Srčno Vas pozdravlja

Vam hvaležni

Radek K o p i č,

pri Sv. Lenartu v Slov. goricah

Odgovor:

Ljubi Radek!

Vesel sem, da si se oglašil, še bolj, da Ti ugaja „Zvonček“. „Zvonček“ bi najrajši ustrezal vsem, kar je pa nemogoče. Zato je premnogo zadržkov, a glavni je ta, da nas je premalo, ki podpiramo „Zvonček“ z naročnino in peresom. Le koliko stanejo slike, tisk in papir, ko bi bilo vse drugo zastoj! — Imam več slik iz slovenske domovine, določenih tudi za kотиček. Vsakega bodo zanimale, a gospod v Ljubljani, kjer plačuje slike, je hud, jako hud. Zato moremo le počasi z njimi na dan.

*

Čenjeni gospod Doropoljski!

Oprostite, da se tudi jaz oglašam med Vaše kottičkarje. Rada bi si naročila „Zvonček“. Ker pa ne vem, kolika je naročnina in naslov, Vas prosim za pojasnilo. Prosim, da uvrstite odgovor v svoj kottiček.

Pozdravlja Vas

Slavica P u h k o v a,

učenka III. lic. raz. v Ljubljani.

Odgovor:

Draga Slavica!

Prav, da se oglašiš z vaše šole, ker doslej nimamo dosti licejk med kottičkarji. Za ceno in naslov se Ti je treba obrniti samo na upravništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, kar upam, da se je že zgodilo,

*

Danes Vam prvič pišem. Naznanjam Vam, da hodim v peti razred „Mladike“. Učim se lahko, ker imam vedno dobre učiteljice: v I. razredu je gdč. Prosenčeva, v II. razredu gdč. Pleškova, v III. in IV. razredu gdč. Gomilškova in letos gdč. Pleškova. Najljubši predmeti so mi klavir, petje, ročno delo in zgodovina. Klavir, petje in teorijo se učim v „Glasbeni Matici“.

Imam tudi dva brata in sedemletno sestrico. Ako mi dovolite, Vam bom še večkrat pisala.

Srčne pozdrave Vam pošilja

vdana

Mira Z a j č e v a,

učenka V. razreda „Mladike“.

Odgovor:

Draga Mira!

Tudi na Tvoj list prihajam pozno z odgovorom. Povsod se poznajo vojne nepravilike, pa tudi pri „Zvončku“. Le kmalu sporoči, kako si dovršila V. razred, zlasti kake uspehe si dosegla v svojih najljubših predmetih. Radoveden sem tudi, kaj je do danes z bratcem in sestrico.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Jako rada čitam „Zvonček“, posebno pa tisti Vaš kottiček, ki vanj pišejo otroci. V zadnji številki mi najbolj ugajata opisana „Dva junaka“ od gospoda Trošta in „Vojne skrbi našega malega“. Tudi „Slepega goslarja“ imam rada, ker se mi smili. Ker je bil rojen slepi goslar v vasi, kjer g. J. Leban, mora biti Slovenec. Rada bi vedela, kako se je imenoval tisti sloveči goslar. Doma čitam tudi druge knjige, posebno pa „Cicibana“, ki ga je spisal Oton Župančič. Zakaj pa gospod Oton Župančič ne piše nič v „Zvonček“? Jaz bi tako rada videla, da bi pisal. Če ga poznate, mu recite, naj piše.

Pozdravlja Vas

Boženka Š i r o k o v a,

učenka III. raz. Ciril-Methodove šole pri Sv. Jakobu v Trstu.

Odgovor:

Draga Boženka!

Veseli me, da rada čitaš „Zvonček“. Vedno več nas je v tej družbi. Vidi se tudi, da dobro razločuješ pisatelje, kakor tudi njih dela. Lebanov goslar bo najbrž tisti slepi goslar, ki poje povsod po Slovenskem, kadar se glasi slovenska pesem: „Le enkrat bi videl“, imena mu pa ne vemo. Morda jih je celo več, a so vsi siromaki. — Gospoda Župančiča poznam. Izročiti mu hočem ob priliki v Ljubljani skupno prošnjo vseh kottičkarjev, naj se oglasi s svojimi blagodonečimi strunami tudi v „Zvončku“.

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Še je ležal sneg, ko sem Vam zadnjič pisala, in nov sneg je že padel po hribih in gorah, ko Vam zopet pišem. Po Veliki noči sem malo hodila v šolo. Pri nas je bil vsak otrok lahko čez poletje oproščen, če je bil 10 let star in so se starejši oglasili v šoli. Pomagala sem doma pri delu in sem pasla živino. Pri nas ženemo živino na pašo z vrvjo ali po navadi z verigo okrog rog. Na paši zabijemo za vsako žival količ v zemljo, in živina se pase, oprčena (privezana) na verigo, toliko časa okolo količa, da vse popase. Poslej jo pa preptimo, kakor pri nas pravimo, malo dalje. Na polju imamo že precej pospravljeno. Hejda (ajda) je požeta, čompe (krompir) in sirk (turščico) smo spravili domov. Od Velike noči je hodila tudi moja sestra Tilda v šolo. Uči se iz knjig (slovensko-nemški Abecednik od Prescherne). Zdaj se je učila samo slovensko. Nemško zna samo pozdraviti „Grüß Gott!“ Tako morajo pri nas otroci pozdravljati. Po Veliki noči so hodili pri nas v I. razred samo otroci 1. oddelka. Otroci 2. oddelka so bili prestavljeni v II. razred in otroci 2. oddelka II. razreda so hodili v III. razred. V III. razredu so bili 3. oddelki. Bilo je bolj malo otrok, ker jih je bilo veliko oproščenih. Otroci, ki hodijo drugo leto v šolo, se uče nemško. V II. razredu štejejo in računajo samo nemško. Tudi tisti, ki so še v drugem oddelku I. razreda. Naša učiteljica v II. razredu ni nič znala slovenskega. Učimo se tudi peti. Najprej se otroci naučijo peti cesarsko pesem „Gott erhalte, Gott beschütze“. Moj brat Šimej, ki hodi tretje leto v šolo, se uči iz knjige „Deutsches Lesebuch, 2. Teil“, jaz pa iz knjige „Deutsches Lesebuch, 3. Teil“. Otroci znajo bolje nemško brati kakor slovensko. Večji si lahko izposodijo iz šolske knjižnice knjige. „Zvončka“ ni v knjižnici; so vse knjige nemške. Zdaj že dolgo nisem dobila „Zvončka“. Vsega skupaj je prišlo 5 številčk. So mi rekli, da so ga morebiti za kanone pobrali kakor naše cerkvene zvonove. Jaz žinjam, da to dro ni resno. Sedaj bo kmalu zima, bomo morali biti bolj v izbi in Vam bom že še kdaj pisala.

Spoštljivo Vas pozdravljam!

Nana Trisnikova,
Loče pri Beljaku.

Odgovor:

Ljuba Nana!

Zopet si nam sporočila veliko novega od Baškega jezera. Vsi kottičkarji Te bodo veseli. Enako ali vsaj podobno kakor Tebi se je godilo glede pouka marsikateremu čitatelju „Zvončka“ letošnje poletje. Saj je nazadnje „Zvonček“ tudi sam zaostal neke v tiskarni, kjer ni bilo dovolj delavcev. Moj odgovor si vendar čitala v 5. številki, pozneje je pa izšla še 6. številka, nato 7. in 8. skupaj, kakor 9. in 10., 11. in 12. skupaj. Torej vidiš, da ga še niso pobrali za topove, kjer bi ne koristil nič. Toda doma bi rad zvončkľjal v vsaki hiši, budil deco in jo vnelal za vse, kar je dobro in lepo, vnelal ji posebno ljubezen do domovine. Tudi Tebi ne morem priporočati nič drugega nego to: le pridno čitaj „Zvonček“, ko se v šoli ne učiš nič več svojega materinskega jezika! Vsem takim koroškim otrokom bi bil „Zvonček“ rad prijatelj in učitelj.

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Težko sem čakal 1. številke Vašega letošnjega „Zvončka“. Zato sem bil pa jako vesel, ko sem dobil dne 18. svečna kar dve številki naenkrat. Najprej sem pogledal podobice, posebno tiste pravadne čudne živali in njihov imena. Potem sem bral „Bob in Tedi, dva neugnanca“, kar mi jako ugaja. Seveda berem tudi pisma v kottičku. Škoda, da je šel gospod Gangl k vojakom. Bog daj, da bi se prav kmalu srečno vrnil!

Ponižno Vas pozdravlja

Milan Kovačič,
Sv. Vid v Podjuni.

Odgovor:

Ljubi Milan!

Moj odgovor je to pot zaostal, ker vas je kottičkarjev toliko, da ne morem vseh spraviti v list, ki izhaja večinoma po dve številki skupaj. Zato pa ostaneva vendar lahko prijatelja. Pravadne živali ugajajo povsod. Gospoda pisatelja prosimo, da nam večkrat nariše in napiše kaj takega. Gospod Gangl se je srečno vrnil od vojakov, a ga ni več v Ljubljani, ne v Idriji, marveč daleč v Trstu. Tudi danes mu je „Zvonček“ kot prej pri srcu.

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Danes sem se Vam prvič napotila pisati. Jaz sem učenka IV. razreda. Prav rada se učim domoslovja. Rada tudi berem „Zvonček“. Posodi mi ga gospodična. Imam še dve sestri in enega brata. On je najmlajši, jaz pa najstarejša. Ena mojih sestrá že hodi v šolo, in sicer v III. razred, druga pa še ne. Ona bo 5 let stara. Moji starši me prav radi pošiljajo v šolo. Tam se mnogo lepega naučim.

Prosim za odgovor!

Vdana Vam
Greta Geisterjeva
iz Rajhenburga.

Odgovor :

Ljuba Greta!

Kakor vidiš, sem ugodil Tvoji želji in priobčil s Tvojim listkom tudi odgovor. Ko sem prečital prvič Tvoj listek, sem videl v besedah „gos. Doropoljski“ dve napaki: 1. ne krajšamo besede gospod nikoli na gos., marveč na g. ali gosp., 2. si izpustila v drugi besedi j. To seveda še ni poseben greh, a varovati se ga moramo, zakaj čisti jezik, čista naša lepa materinščina nam mora biti ne le ponos, marveč tudi prva skrb.

*

Velemenjeni gospod Doropoljski!

Namenil sem se Vam tudi jaz pisati par vrstic, ker sem čital v kotičku „Zvončka“ toliko Vaših pisem. Doma sem iz Št. Janža na Dolenjskem in obiskujem V. razred ljd. šole. Drugo leto pojdem v Ljubljano v realko. Star sem 11 let in imam veselje do učenja. Posebno rad imam zgodovino in zemljepis. Pa tudi rišem jako rad. „Zvonček“ vedno rad prebiram. Naročen sem tudi na „Vrtec“ in „Angelčka“. Ako Vam je ljubo, Vam prihodnjič kaj več pišem.

Prav lepo Vas pozdravlja
vdani

Stanko Prijatelj,
Št. Janž na Dolenjskem.

Odgovor:

Dragi Stanko!

Kolikor se da soditi po Tvoji lični pisavi, si res marljiv dečko. Zato se ne čudim, da se ne bojiš s svojimi talenti v daljni svet. Marsikoga mika, a prav tako in še hujše ga vleče zopet želja po domu v mile domače kraje. No, želja po napredku, po učenju je često hujša. Starše pa skrbi tudi bodočnost lastnih otrok, da jim preskrbe kos kruha za življenje. In naobražene može potrebuje tudi domovina, država, šola, celo kmetiški stan potrebuje mož, ki ga vodijo. Zato je nespametna misel, da je kmetu dovolj, če zna obdelovati le svojo grudo. — Le dovolj izobražen človek dobi v svojem stanu kos kruha in miren kotiček, kjer lahko deluje v prospelu naroda.

*

Centjeni gospod Doropoljski!

Naznanjam Vam veselo novico, da je dobil moj oče odlikovanje „Signum laudis“ in da je moj mlajši brat - vojak že praporščak. Oče pride na dopust. Mama in vsi drugi Vas srčno pozdravljamo!

Vaš

V. Ogorelec,
učenc VI. razreda pri
Sv. Barbari v Halozah
(Štajersko).

Odgovor :

Ljubi Vilko!

V teh težkih časih, ko trepečemo za zdravje in življenje dragih svojcev, je šinil žarek veselja v Tvojo rodovino. Radujem se z vami očetovega odlikovanja in bratovega

povišanja. Obema iskreno čestitam! Lepa hvala vsem za pozdrave, ki jih vračam od vsega srca!

*

Velerodni g. Doropoljski!

Tudi meni so naročili „Zvonček“, in imam že štiri štev. Hodim v drugi razred. Najrajša čitam in pojem. Gospodično iz I. razreda bom imela vedno rada. Učim se res rada, in žal mi je, ako moram ostati doma, kadar sem bolna, kakor prav danes. A ker sem že vstala, upam, da bom kmalu zdrava. Veseleč se Vašega odgovora,

Vas najlepše pozdravlja

vdana

Tatjana Stukljeva,
Sv. Lenart v Slov. gor.

Odgovor:

Draga Tatjana!

Radoveden sem, kako si letos dovršila II. razred. Ozdravela si gotovo. Tega se nadejamo vsi. Zato smo pa tudi radovedni, katere pesmi že znaš peti in kaj si čitala lepega v tem času. Le kmalu nam sporoči v tale kotiček!

*

Velemenjeni g. Dobropoljski!

Danes Vam pišem prvokrat. Star sem 12 let in obiskujem II. raz. c. kr. slov. goriške gimnazije. Stanujem skupaj z materjo in sestro, ki hodi v V. raz. v Trstu. Oče je pri vojaki, in sicer na Štajerskem. S tem pismom Vam pošiljam tudi dva demanta in prosim, da ju objavite v „Zvončku“. Če Vam je po volji, Vam še pišem.

Z odličnim spoštovanjem

Vaš

Miroslav Stopar,
uč. II. raz. c. kr. slov.
goriške gimn. v Trstu.

Odgovor:

Ljubi Miroslav!

Tvoja dva demanta sem prejel in ju porabim v listu ob priliki in po potrebi. Gotovo mi bo po volji, ako se zopet oglasiš. Ker bivaš v Trstu, vidiš v tem velikem mestu mnogokaj zanimivega, kar bi radi videli in vedeli tudi ostali kotičkarji. Le povej vse lepo po vrsti, kakor so hiše v Trsti!

Vsem kotičkarjem: Vsa pisma z odgovori vred pridejo na vrsto. Prosim potrpljenja! Kriv je prostor, da ne morem vsem takoj ustreči. Prosim, naj sodelujejo v kotičku vsi dosedanji dopisniki, a vabim tudi nove, naj se pridružijo starim! Vsem — srčne pozdrave!

V devetnajsto leto.

Naš list, ki si je med slovensko mladino pridobil splošno dobro ime, nastopa z današnjo številko svoj devetnajsti letnik. Iz skromnega glasnika otroškega veselja se je razvil v krepkega mladeniča, ki gleda z upolnimi očmi v lepšo bodočnost. Za njim stoji dolga vrsta slovenske mladine, ki takisto upira jasne poglede v srečnejše bodoče čase, pridobljene narodu in domovini z brezštevilnimi žrtvami sedanjih let strašne vojne!

Seveda ni ostal ta viharni vojni čas brez posledic in brez vpliva na naš ljubi „Zvonček“. Netočnosti v rednem mesečnem izhajanju se ni bilo mogoče izogniti. Tiskarna je ostala malone brez delovnega osebja, tudi uredniški posli so morali v druge roke. Gospod nadučitelj Ivo Trošt je vse preteklo leto trudoljubno in požrtvovalno nadomeščal našega prejšnjega urednika, zakar mu izrekamo toplo zahvalo!

Upamo, da nam bo mogoče kmalu premagati vse težave, pa bo poslej „Zvonček“ prihajal po možnosti zopet redno in si tako po vsebini in po obliki pridobi mnogo novih prijateljev in naročnikov. Zato se tudi letos glasi naša prva nujna prošnja: Naj vsak dosedanjih „Zvončkovih“ naročnikov pridobi listu še po enega novega naročnika!

Z gradivom raznovrstne vsebine smo tudi letos dobro založeni. Že v tej številki začenjamo s prelepo planinsko pripovedko „Kekec na hudi poti“, ki jo je spisal naš zvesti sotrudnik Josip Vandot in ki jo bomo kot glavno povest tega letnika priobčevali vse leto. Od mnogih priznanih mladinskih pisateljev imamo obljubljenih več prispevkov.

Vkljub podraženju vseh tiskarskih del ostane cena listu ista: 6 K na leto, 3 K na pol leta, 1 K 50 vin. na četrt leta. Posamezne številke prodajamo po 60 vin. Naročnino je treba naprej pošiljati; na naročbo brez istočasno poslanih naročnine se ne moremo ozirati. Vse stvari, ki se tičejo denarnih zadev, je naslavljati na *upravništvo*, vse stvari pa, ki sodijo v področje uredništva — tudi rešitve in pisma za kotiček — na uredništvo „Zvončka“, Ljubljana, Francišškanska ulica šte. 6.

 Uredništvo in upravništvo